

Salapärane VEB-i saaga peategelane

VEB fondi skandaali üks võtmekujusid on kirju minevikuga viinaärimees Aleksandr Matt, kellel on olnud kokkupuuteid ka kuritegeliku maailmaga. **lk 9**

E-luger lapsi ei peibuta

Kirjandusõpetajaidki üllatab, et koolilastele meeldib raamatuid lugeda pigem vana-moelisel paberile trükitud kujul. **lk 6**

Info ja tellimine:
eestifilm.epl.ee

LAUPÄEVAL, 26. JAANUARIL
SAABUB MÜÜGILE

„MA POLE TURIST,
MA ELAN SIIN”

VAID
4,99€
FILM!

+1,15 €
PÄEVALEHE
VÕI LP EEST

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 18 | REEDE, 25. JAANUAR 2013

ajaleht.epl.ee

Tallinna kiirabis töötavad meditsiiniõed, nende hulgas Stanislav Šestel, tulevad terviseameti kinnitusel 99% juhtudel haigete abistamisega toime.

Foto: Tanel Meos

Kiirabibrigaadidest kaovad arstid

Kiirabireformiga kavandab terviseamet rakendada plaani, et kiirabiga sõidaks haiget abistama vaid õed, kes kutsuvad erakorraliste juhtumite korral kohale nn randevuuarsti.

Kui praegu sõidavad osas brigaadides kaasa kiirabiarsid, siis peaks järgmisel aastal kohale tulema vaid õdedest ja kiirabitehnikutest koosnevad baasibrigaadid, kes praegu on ametis juba suuremal

osal juhtudest, lausub terviseameti peadirektori asetäitja Üllar Kaljumäe. Kui hädaabikõnest selgub kohe, et tegu on erakorralise juhtumiga, läheb kohale reanimobiil, kus on ka arst, muidu õebrigad.

Õed kutsuvad randevuuarsti häirekeskuse kaudu järele näiteks siis, kui on vaja patsient panna keeruliste viigastuste või põletuste korral narkoosi alla või elustada kliinilises surmas olijat.

Kaljumäe selgitas, et randevuuarst on kiirabibaasis alalises väljasõiduvalmiduses ning kui ta saab õe kutsu järel väljasõidukorralduse, asub ta koos autot juhtiva kiirabitehnikuga teele. Sõiduks ei kasutata kiirabiautot, vaid sõiduautot või maasturit, mis on siiski operatiivsõiduk. Arst annab kohapeal patsiendile abi, haige pannakse kiirabiautosse ja tohter sõidab temaga haiglani.

99% kiirabiväljakutsete puhul pole praegu tegelikult arsti vaja, kinnitas Tallinna kiirabi juht Raul Adlas. „Mõistlik on kasutada kiirabi patsiendi transportimiseks haiglasse.”

Kasutusel ka mujal

Praegu ei jõua kiirabi ressursipuuduse tõttu kõigi abivajajate juurde piisavalt kiiresti, näiteks on Tallinnas ühe brigadi kohta olnud 30 väljakutset ööpäeva jooksul, nentis Ad-

las. Randevuuarstide süsteem leevendaks seda seisu, kuna väheneks suhteliselt kallite ja ebaefektiivsete arstibrigaadide hulk, seega saaks juurde tekitada kiirabibrigaade sinna, kus neid on puudu, kinnitas ta, lisades, et selline süsteem on käibel ka teistes riikides.

Adlas lausub, et praegu täidavad arstid paljuski õe ülesandeid ja on seega töömoraali kadumise tõttu kiirabist haiglatesse või välismaale tööle läi-

nud. „Praegu leiavad nad, et pole kümme aastat ülikoolis käinud selleks, et baaris puruks löödud pea või kulmuga inimesi aidata.”

Lääne-Harjumaa kiirabi- arst Mare Liiger lausub, et suuremate linnade piires võiks randevuuarstide süsteem olla kasulik, kuid maapiirkondades ta seda ette ei kujuta. „Kui vaja on just arstiabi, ei pruugi inimene jõuda seda ära oodata,” leidis ta. **Merle Must**

JUHTKIRI

Kohtumisele kiirabiarstiga

Eesti kiirabi korraldav terviseamet on võtnud suuna sellele, et väljakutset sõidaks kõigepealt teenindama ainult kiirabiõdedest koosnev brigaad ja kiirabiarst (õigemini randevuuarst, kui terviseameti terminit kasutada) kutsutaks vajaduse korral kohale ainult siis, kui õed leiavad juhtumi oma oskuste jaoks liiga keeruka olevat.

Muutus ei oleks nii suur, kui esimese hooga tundub. Praegugi on suurem osa brigaade õdede brigaadid ja näiteks kolmes maakonnas – Lääne-Virumaal, Läänemaal ja Võrumaal – ei olegi kiirabis arste, ainult õed. Küsimusi ja kahtlusi tekitab terviseameti kavatsus sellegipoolest.

Idee järgi peaks uuendus muutma kiirabiteenust ühtaegu nii odavamaks kui ka paremaks. Odavamaks arusaadaval põhjusel: arstide palgad on õdede palkadest kõrgemad. Kolmeliikmelise õdede brigaadi ülalpidamiseks nägi terviseamet mulluse seisuga ette 280 000–290 000 eurot aastas, kolmeliikmelisele arstibrigaadile 350 000–360 000 eurot aastas. Paremini loodetakse muutusest välja võluda seeläbi, et kokku hoitava raha arvel saab suurendada kiirabibrigaadide hulka. Praegu on brigaade Eesti peale 90, aga paari aasta jooksul alates 2014. aastast lubab terviseamet suurendada nende arvu 117-ni.

Samuti loodetakse, et kiirabitöö muutub arstidele huvipakkuvamaks, kui nad ei pea enam sõitma lihtsatele väljakutsetele, kus arsti kvalifikatsiooni tegelikult vaja polegi.

Kahtlustest

Kas järele kutsutav arst ikka jõuab kohale ajaks, mil patsienti veel päästa saab?

Teoorias kõlab see kenasti. Praktikas toimib asi tõenäolisemalt linnades, kus arst – kui õdedel tema abi vaja peaks minema – jõuab kohale kiiresti. Hajaasustusega piirkondade puhul on kahtlusi rohkem: kas järele kutsutav arst ikka jõuab kohale ajaks, mil patsienti veel päästa saab? Arstidel endil selles küsimuses päris üksmeelset seisukohta pole. Teisalt on see mitme Eesti piirkonna jaoks nagunii ainult teoreetiline küsimus, sest arsti ei jätku seal kiirabisse praegugi.

Sääraste plaanide puhul sõltub edu või ebaedu tihti elluviimise üksikasjadest. Kõnealusel juhul näiteks sellest, kus uued kiirabiõdede brigaadid ja randevuubrigaadid paiknema hakkavad ning kuidas häirekeskuse ja erinevate kiirabibrigaadide kommunikatsioon sujub. Loomulikult ka sellest, kas nüüdne jutt õdede brigaadide arvu suurendamisest on terviseametil ja tema rahastamisasjade otsustajatel meeles ka aasta pärast, kui tegusid tegema hakatakse. ●

REPLIIK

Parempoolsed neokomnoored

Ei oskagi muudmoodi öelda nende noorte hakkajate inimeste kohta, kel on elus peamiselt vedanud kas hästi toime tulevasse perre sündides või esimeste töökohtade äridega, kui nad räägivad elus hakkama saamisest laiemalt. Inimest võetakse neis tänaseks fatamorgaanaks osutunud *american dream*’i esoteerikat kriitikavabalt kiitvates monoloogides kui masinat, mis kas sõidab elusoost läbi halja oksa saarele või mitte. Aga kui palju masin sõites soo ökooslust rikub, pole oluline. Nagu Hiina hungveipingid, varjavad ka nemad valitseva ideoloogia trummi tagudes kasulike idiootidena selle läbikukkumist. ● **Mart Niineste**

Lk 10: Sven Mikser: riigikogu komisjonide töö olgu avalik
Lk 11: Artiklisarja „Mis meist saab?” 15. lugu

NOORED, KES EI TÖÖTA EGA ÕPI

40 000 noort ehk Eestis elavatest 15–29-aastastest noortest ligi kuuendik ei õpi ega tööta, selgus Praxise, Tartu ülikooli ja Eesti noorsootöö keskuse koos-

tatud noorteseire poliitikaülevaate tulemustest. Noorte kõrvalejäämine haridus- ja tööturust on tõsine ühiskondlik probleem, millel on kaugeleulatuvad tagajärjed. **Delfi**

UUS MAAVANEM

Valitsus nimetas eile Ida-Viru maavanemaks IRL-i liikme Andres Noormäe (pildil), kes alustab uues ametis 1. veebruaril. Noormägi töötab praegu veel Narva-Jõesuu linnapeana. **Delfi**

Lastekodust ellu astunud poisid on jäänud kodutuks

Surnud ring: noormeestel ei ole kodu, seetõttu ei saa nad õppida ega töötada, mistõttu ei saa nad ka endale elupinda muretseda.

Kadri Ibrus
reporter

Nad said just aasta lõpus 18-aastasteks. Nad elavad tänaval. Martin ja Aleks.* Tutavad alates sellest, kui nad olid üheksa-kümme aastat vanad, kui perekonnad nad hülgasid, kui nad lastekodude vahet sõeluma hakkasid. Nüüd aga jõudis kätte täisiga ja neil ei ole enam kuhugi minna. Neil ei ole kodu, kooli ega tööd.

Mõlemal poisil on tegelikult olemas nende bioloogilised perekonnad, kuid kellelt nad ei saa seda toetust, mida vähemalt perekonnaseaduse alusel võiks lastevanematelt oodata. Kui Martin oli üheksane, leidis tema bioloogiline ema endale uue mehe, lõi uue perekonna ja poeg ei olnud enam sinna oodatud.

End hüljatuna tundva noore hinge päästmisega on aastate jooksul püüdnud tegeleda mitmed inimesed ja asutused: Tallinna lastekodu, Peeteli kiriku sotsiaalkeskus, lastekaitsetöötajad, ravikeskused Tallinnas ja Ida-Virumaal. Martin on aga mitmest neist minema jooksnud – usaldust ei ole. Mingil hetkel tekkisid tal sõltuvusprobleemid, esimesed konfliktid politseiga.

„Mulle lastekodus ei meeldinud,” ütleb Martin. Nüüd on ta 18 ja lastekodust öeldi, et aeg on täis, tuleb astuma

Aleksi vanaema kasvatatav oma pisikeses toas voodi kõrval kanu, et endal ja pojapojal oleks vähemalt midagi süüa.

Fotod: Karin Kaljuläte

hakata, jutustab ta edasi. Ta tunnistab ise, et tal olid seal konfliktid.

Tallinna lastekodu juhataja Leena Masing möönab, et nende juures elanud Martini

pered tulevad ka toime, kuid kes hülgavad lapse. Selle petta saamise pärast, mida laps tunneb,” selgitas Masing.

Tema sõnul ei ela Martin enam nende juures, kuna ta varastas kasvataja tagant suure summa raha ja põgenes sellega tagasi pöördumata. Masingu sõnul saavad juba täisikka jõudnud endised lastekodu kasvandikud elada neil noortekodus, kuid selleks tuleb neil siiski käituda korralikult ja olla sõltuvustest prii.

Meie kohtumisele tulles ütleb Martin, et magas eelmise öö suvalise maja trepikojas. Tänaval, poodide ees on ta

küsinud inimestelt süüa. Mida tal aga vaja oleks, on eluase. Lasnamäe linnaosavalitsusest, kuhu alla ta kuulub, olevat tal le öeldud, et ta pandi küll elukoha järjekorda, kuid see võtvat veel aega, sest järjekorrad on nii pikad.

Peatunud õpingud

Martin alustas eelmisel sügisel õpinguid Tallinna Kopli ametikoolis ja need kulgesid päris kenasti, kuid nüüd on need peatunud: tänaval tühja kõhu täitmise võimalustele kulutatud päevade kõrvalt koolis ei käi. Samasse kooli viis sügisel samuti edukalt oma

Lastekaitsjad üritavad nendega tegelda, aga poisse pole lihtsalt kuhugi saata.

lugu on keeruline ja oma osa selles on perekonnal, kes lapse hülgas. „Kõige keerulisem ongi meil nende lastega, kellel on küll pered olemas ja kelle

Eesti Päevaleht
Täna digilehes
●●● Arvamuslood sarjast „Mis meist saab?“
●●● Vladimir Putin Eesti ja Venemaa omavaheliste suhete arengust.

ANSIP: ERIALAVALIKUL LÄHTUGE SISETUNDEST

Viimastel päevadel noorte erialavaliku üle teravnenud arutelu kommenteerides ütles peaminister Andrus Ansip, et erialavalik on sügavalt isiklik otsus, mida tuleks teha vastavalt oma sise-

tundele ja veendumustele ning isegi elukutselised haridusplaneerijad ei oska sageli ette näha tulevikku nii hästi, kui seda teevad oma huvidest ja tunnetest lähtuvad noored inimesed. **Delfi**

MÕISATE HAGI

Kohus jättis Jüri Mõisa ja Kerttu Olmann-Mõisa hagi Harku valla vastu nende lapsele lasteaiakoha andmise nõudes menetlemata, sest koha nõudes pole lapsevane madal õigustatud isikuks. **ERR**

LAHKUMISAVALDUS

Nukuteatri kunstiline juht Vahur Keller (pildil) esitas lahkumisavalduse ja tunnistas, et kasutas jõululavastuses „Puhh“ liiga palju teksti, mis oli pärit raamatust, ilma autorile viitamata. **ERR**

Riho Terras: kümne aastaga suureneb riigikaitse eelarve sada miljonit eurot

Valitsus kiitis eile heaks iga nelja aasta tagant üle vaadatava riigikaitse arengukava.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

Realistlikud ootused, vähem bürokraatiat, suurem roll kaitseleidlule ja suurem üldine efektiivsus – need märksõnad iseloomustavad eile valitsuselt heakskiidu saanud kümneaastast kaitseväge arengukava. Dokumenti kommenteerides rõhutasid nii kaitseminister Urmas Reinsalu kui ka kaitseväge juhataja brigaadikindral Riho Terras, et peamine eesmärk on ikkagi üha suurem kaitsevõime ja uute võimete väljaarendamine. Sellest annab märku nii kiirreageerimisstruktuuri kasv 18 000 inimeselt 21 000-ni kui ka kaadri- kaitseväelaste arvu kasv 3100-lt 3600-ni.

Siiani kehtinud, 2009. aastal valminud arengukava oli suurejooneline: loodeti suunata kümneid ja kümneid miljonid eurosid uuteks investeeringuteks, kuid vahepealne majanduslangus seadis neile plaanidele piirid.

Säästmist pole

Sellest hoolimata ei pidanud brigaadikindral Terras uut kava väga säästlikuks. „Järgmise kümne aasta jooksul tõuseb riigikaitse eelarve ka tänastes hindades 100 miljoni euro võrra, nii et säästmisest ei saa antud kontekstis mingit juttu olla,” selgitas ta. „Me kärbime ainult 2008. aastal kogu Eestit vallonud ambitsioone ja mitte reaalseid võimeid.”

Talle sekundeeris kaitseminister Reinsalu. „Ajal, kui meie sõjalisel partneril on sunnitud oma kaitsevõimet kärpima, liigub Eesti selgelt selle trendiga vastassuunas,” ütles ta.

Üks suur väljakutse on Terrase sõnul staapide ja nendevahelise bürokraatia vähendamine. „Meil täna on staabid tühjad. Osas staapides on täidetud 40% ametikohtadest, osas 60%. Juurde tulevate kaitseväelastega täidame need ametikohad, et staabis oleks täidetud 90%, jättes 10% sellist paindlikkust inimeste liigutamiseks,” selgitas ta ja tõi näiteks, kuidas alamehitatud staabid saavad üksteisele kirju, et midagi tehtud saaks.

Uus arengukava seab eesmärgiks ka uute sõjaliste võimete väljaarendamise, sealhulgas raskesoomusmanöövervõime (tankide – L. T.) ja keskmääõhutõrjevõime. Tankide ja keskmää õhutõrjepataljoni arendamise rahalised ressursid peab lõplikult otsustama järgmise arengukava kokkupaneku ajal nelja aasta pärast. Arengukava avalikku osa on võimalik lugeda kaitseministeeriumi kodulehelt. ●

Ametikoolil oma õpilastele eluaset kahjuks pakkuda ei ole

Tallinna linnale kuuluvast Kopli ametikoolist vastati samuti, et neil ei ole õpilastele õpilaskodu ega ühiselamut, kus õpilased saaksid õpingute ajal elada. Kuigi neil õpivad ka mitmed vanglast vabanenud noored, kellel on samuti eluaseprobleemid. Kooli sõnul on Aleks koolist välja visatud, Martin on veel hinge kirjas, kuid tal on palju õppevõlga tagasi teha.

Põhja-Tallinna hoolekandeosakonna juhataja Mart-Peeter Erss lubas Aleksi olukorda uurima hakata, kui võrd poiss kuulub nende piirkonda. „Midagi ikka ehk saame organiseerida,” lubas Erss. Ta möönis, et kui mängu tulevad juba sõltuvusprobleemid, läheb elupinna kindlustamisega raskes. Siiski on vähemalt kaks kohta, kus saab võõrutusravi tasuta ja elamispinna ka täiskasvanud mehed: Päästearmee võõrutusprogrammis ning Halastuse misjonäride ordu kloostris.

Aleksit ja Martinit aidata üritavad inimesed ütlesid Eesti Päevalehele, et nad püüavad uurida, kas mõlemad poisid saaksid kas nendesse programmidesse või siis vähemalt mingisuguse elamispinna.

paberid sisse ka Aleks. Õpingute alustamiseni tema aga ei jõudnud. Selle asemel istus ta kolm kuud vanglas. „Vargus oli. Teistega koos varastasime.” Mida? „Raha.” Detsembri sai ta vanglast välja.

Alekski on poodide juures küsinud möödujatel abi. Kõige külmematel öödel käib ta õõbimas oma vanaema juures, kellel on Koplis ühes räämas kollases ühiselamutüüpi kivi-majas väike kümneruutmeetrituba. Kokku on siin tulnud hoida nii tapeedi, mööbli kui ka igasuguste ehitustöödega. Kütet ei ole – liiga kallis.

Koks-koks, kostab voodi kõrval seisvast kahest papp-

„Need ei ole tingimused ühele noorele poisile, et ta saaks korralikult koolis käia,” ütleb Mati Sinisaar Peeteli kiriku sotsiaalkeskusest. Sinisaar teab ja tunneb mõlemat poissi juba aastaid ja on püüdnud neid otsa peale aidata. Aleks oli üheksa-aastane, kui ta esimest korda Peeteli kiriku eest magamast leiti. Pärast seda elas ta mõned aastad nende ajutises lastekodus. Kuid poisid keerlevad nüüd nagu surnud ringis: neil ei ole kodu, seetõttu ei saa nad õppida ega töötada, mistõttu ei saa nad endale elupinda.

„Sellistele poistele nagu nemad oleks vaja vahepealset elamise varianti. Mitte väikeste lastega koos lastekodus või eluheidikutega kodutute oomajades. Näiteks Soomes on selle peale mõeldud ja neile on võimaldatud omaette elamised

õppimise ajaks,” ütles ta. „Meil lastekaitsjad üritavad nendega tegelda, aga neid ei ole lihtsalt kuhugi saata,” lisas Sinisaar.

Alekski ja Martini mured aga on sügavamad. „Muidugi oleks vajalik, et selliste laste puhul saaks sekkuda ja nende probleeme lahendada hakata palju varem. Loomulikult on vaja eraldi tegeleda sõltuvusprobleemidega, kui need juba tekivad. Selleks oleks meil vaja juurde rehabilitatsioonikeskusi, mis oleksid noorte tasuta,” ütles Sinisaar.

*Poiste nimed muudetud.

Oleks vaja süsteemi nagu Soomes: õppimise ajaks on noortele omaette elamine.

kastist. Aleksi tore vanaema võtab nende seest sülle kaks valgesulelist kana. „Minu armsad kanakesed!” kiidab ta. Need armastatud linnud tagavad, et memmel ja poja-pojal oleks vähemalt midagi süüa – munasid. Külmpapis tõepoolest muid toiduaineid peale munade ei näegi.

Väsinud kušeti peale hüppab hall kass ja hõõrub end vastu Aleksi jalgu. Vanaema võtab näppu poisi ketsid ja näitab, kuidas nende sees on suur auk. Need jalanõud asendavad poisi talvesaapaid.

FINLANDIA

KIIRE | MOODNE | SOODNE

Eckerö Line'i uus ja moodne laev Finlandia viib teid kiiresti Tallinnast Helsingisse, pakkudes reisil meeldivat ajaviidet ja hõrgutavat restoranivalikut ning kõike seda soodsate hindadega.

REIS KESTAB 2,5 TUNDI

ÜHE SUUNA
PILET

al. **19 €**

EDASI-TAGASI
PILET

al. **36 €**

AUTOPAKETT 2-5 REISJALE al. 49 €

Piletid ja täpsem info telefonil 66 46 000

eckeroonline.ee

ECKERÖ LINE
MÕNUSALT TALLINNAST HELSINGISSE

Hinnad on kehtivad kuni 27.03.2013.

Katrin Raadom: noorte tööalane teadlikkus on nõrk

Mis meist saab?

Tuuli Jõesaar
reporter

Töötukassa teenuste osakonna juhataja Katrin Raadom soovib hankida töökogemust praktika või vabatahtlikuna.

●●Eesti Päevalehes ilmunud noorte ja haritud, kuid töötute humanitaaride lood on tekitanud vastakaide arvamusi. On neid, kes elavad kaasa ja leiavad, et haritud humanitaaridel polegi võimalik head tööd leida, ja on neid, kes peavad seda üksikute saamatute hädaks. Mida teie arvate?

Minu arvates on see sari olnud tervikuna väga positiivne. Mulle meeldib, et see arutelu on üles kerkinud, sest need artiklid esindavad noori väga mitmetahuliselt. Alustati sellest, et justkui pole humanitaare kellelegi vaja, aga samas on neile küsimustele ise vastatud, analüüsitud töötuse põhjuseid, mis on palju laiemad kui küsimus sellest, kas ollakse reaalselt või humanitaar.

●●Mis haridus teil endal on? Olete humanitaar? Kuidas praeguse tööni jõudsite?

Minul on Tartu ülikoolist sotsioloogiamagistri kraad ja ma jõudsin oma esimese töökohani praktika kaudu, kuhu ma ennast pärast bakalaureuseastme kolmandat kursust ise pakusin. Hakkasin mõtlema, et ma olen sotsioloog, aga mida siis sotsioloogid teevad? Kus

töötavad sotsioloogia lõpetanud? Kuna juba toona huvitas mind tööturu ja hariduse teema, siis küsisin sotsiaalministeeriumist praktikavõimalust. Pärast seda pakuti puhkuseasendajana tööd ja nii ta läks: sain jala ukse vahele.

Tööleidisväljavaadete parandamiseks ei maksa alahinnata ettevõttes praktika või vabatahtliku töö tähtsust. Kui tööandja korraldab avaliku konkursi ja kandideerib 30 inimest, kellest kaks olid eelmisel suvel samas firmas praktil, siis kindlasti kutsutakse nemad intervjuule. Paratamatult ei piisa ainult CV-st ja särast silmadest.

Alates 2010. aastast hak-

eriala ja haridus olemas. Selge on see, et näiteks filosoofiadoktorit pole mõtet oskustööliseks ümber õpetada. Eesmärk on, et ta leiaks rakenduse oma valdkonnas. Kui pole üldse töökogemust, siis on meil teenuseid, mida saame pakuda, et aidata efektiivsemalt tööd otsida või aidata saada praktiline kogemus.

Tahaksin ka ümber lükata arvamuse, et töötus on humanitaaride probleem. Kui vaatame, kui palju meil on kõrgharidusega noori töötuna arvel, siis seal on ka majanduse, finantsjuhtimise ja raamatupidamise lõpetanuud. Muidugi sõltub see sellest, kui palju riik mingi eriala inimesi koolitanud on, ja kuna majandusteaduskond on suurim, siis on mõneti loogiline, et majandusteaduskonna lõpetanud on noorte töötute nimekirjas number

üks. Tõsi, tihedalt kannul on siis humanitaarid, aga kolmas valdkond on juhtimine ja haldus ja siis juba raamatupidamine. Meie seisukoht on ikkagi, et häid töötajaid on puudu, neid on vaja ja neid otsitakse. Seega on küsimus selles, kuidas noor leiaks üles need tööandjad, kes võiksid olla temast huvitatud, ja kuidas ennast neile atraktiivseks teha.

●●Mida peaks tegema, et noorte töötust vähendada?

Kõik algab tegelikult juba palju aastaid enne seda, kui esimest tööd otsima hakatakse. Teadmised tööst ja tööelust peaksid olema integreeritud mitte isegi keskkooli, vaid lausa põhikooliprogrammi.

Tööelualane teadlikkus on praegu nõrk. Minnakse õppima kas seda, mida lähevad

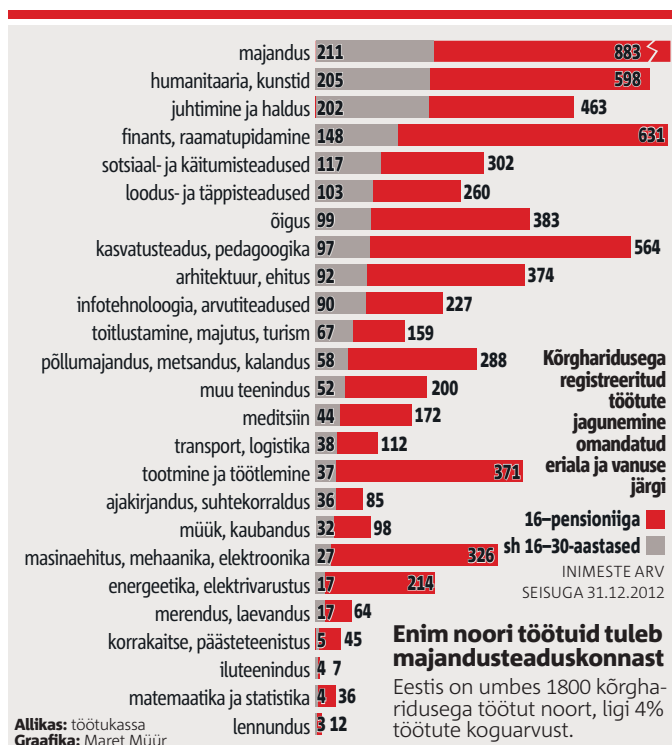

Raadomi sõnul ei tea noored, mis tööd nende eriala inimesed teha saaksid.

Foto: Katrin Kaljuläte

õppima sõbrad, millest on kuulnud, et saab palju palga, sama ala, mida vanemad teevad, või tuginetakse sellele, et kui kõik tahavad mingit ala õppida, järelikult peab seal midagi olema. Palju kaugemale sellest ei jõuta.

On tähtis, et inimene õpiks seda, mis huvi pakub ja mille nimel tahaks hommikult ärgata, aga ikkagi on vaja enne esimese töö otsimise algust endale selgeks teha, kus selle ala inimesed tavaliselt töötavad, mis on Eestis TOP-10 firmad ja mis tööd selle ala inimesed seal realselt teevad. Eestis on õpilaste töövarjuprogramm, aga see on veel lapsekingades. Tegelikult peaks see algama alates kuuendast klassist. Ka tööandjad võiksid olla avatumad – tihti jäävad töopakumised tähelepanuta, sest ei saada aru, milles pakutav töö tegelikult seisneb. ●

Keskkonnaameti arvates ei mahuks uus tantsuväljak lauluväljaku äärde ära

Kuni 18 000-ruutmeetrit 12 000 inimest mahutav väljak rikuks Maarjamäe klindi ilme.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@ep.lee

Eesti laulu- ja tantsupeo sihtasutus (ELT) küsis keskkonnaametilt Tallinna lauluväljaku kõrvale tantsuväljaku rajamiseks projekteerimistingimusi ja sai ametilt vastuseks, et kaitsealuse klindi huvides tuleks väljak teha planeeritust tunduvalt väiksem.

Keskkonnaametile analüüsimiseks saadetud materjalide

põhjal tuleks tantsuväljak kuni 18 000 ruutmeetri suurune ja 12 000 inimest mahutavate tribüünidega.

„Tutvunud esitatud analüüsiga ning selles sisalduvate plaanimaterjalidega, asume arvamusele, et soovitud mõõtmetes rajatise kavandamine Tallinna lauluväljaku kõrvale vahetult Maarjamäe paekalda serva võib osutada problemaatiliseks, kuna väljak vajab niivõrd suurt ruumi ja puudutab näiteks tribüünide ja teenindusruumide rajamisel reljeefimuutusi vahetult panga jalamil, et ehitustegevus võib hakata mõjutama kaitstavat looduse üksikobjek-

ti Maarjamäe paekallast,” kirjutab keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni juhataja Allan Piik oma vastuskirjas. „Väljaku rajamine ei ole võimalik kaitstava looduse üksikobjekti peale või paekaldasse, lubatud ei ole muuta paekalda reljeefi ning ehitise ja paekalda vahel peab säilima piisav puhvertsoon objekti loodusliku seisundi ja ilme ning paekaldal kasvava II väärtusklassi puistu säilimiseks.”

Peaks olema palju väiksem

Ameti seisukohta kokku võttes osutab Piik, et tantsuväljaku sobivust sellesse asukohata tuleb veel põhjalikult kaa-

luda, võttes looduskaitse tingimuste kõrval arvesse linnaametite ja avalikkuse seisukohti. „Tantsuväljaku rajamisega kaasnevaid mõjusid aitaks leevendada väljaku mõõtmete suur vähendamine,” märkis Piik.

ELT arendab tantsuväljaku ideed, kuna Kalevi staadion ei vasta enam ei tantsijate, lavastajate ega publiku vajadustele. Seejuures tahab ELT tantsuväljaku just lauluväljaku lähedusse rajada, kuna see looks tantsu- ja laulupeole ühtse kultuurilise ruumi. Väljaku parima lahenduse leidmiseks on plaanis korraldada arhitektuurikonkurss. ●

Euroopa Komisjon ähvardab Eestit energiaturu vale korraldamise eest trahviga

Euroopa Komisjon kaebab Bulgaaria, Eesti ja Ühendkuningriigi Euroopa Liidu kohustusse, kuna need riigid ei ole EL-i energia siseturu eeskirju täielikult üle võtnud. Direktiivide ülevõtmise tähtaeg kukkus 3. märtsil 2011. aastal ja komisjon soovib kõiki kolme trahvida. Eesti trahvi suurus oleks 5068,80 eurot iga mitte-täielikult üle võetud elektridirektiivi ja 4224 eurot gaasidirektiivi päeva kohta.

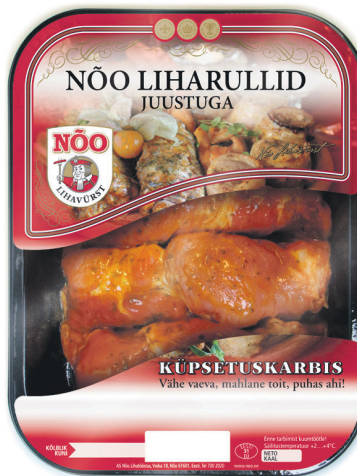
Kas ja millises ulatuses riike trahvida, otsustab kohus. Kui kohus otsustab trahvida, tuleb trahvi maksta alates kohtuotsuse tegemise kuupäevast kuni ülevõtmise lõpule viimiseni.

„Riigil on aga keeruline rikkumismenetluse sisu kommenteerida, kuna esimene võimalus süüdistustega tutvumiseks avaneb alles kahe kuu möödudes, kui esitatakse ametlik hagiavaldus kohtule,” ütles majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) nõunik Rasmus Ruuda. „MKM-i analüüsi põhjal võime eeldada, et nii elektri- kui ka maagaasi seaduse puhul leidub võimalikke sõnastuslike erinevusi võrreldes direktiividega või pole osa direktiivi sätete ülevõtmine olnud Eesti jaoks reaalset mõju omav.” Ruuda tõi näiteks, et Eestil ei ole gaasihoidlaid. ● EPL

24.01.-13.02.2013

PARIMAD PARTNERKAARDI PAKKUMISED

339
~~489~~ **30%**

Nõo liharullid juustuga,
Nõo Lihavurst,
530 g, 6,40/kg

499
~~849~~ **41%**

Veisevälisfilee lõigud jõhvikatega,
Rakvere LK,
540 g, 9,24/kg

109
~~157~~ **30%**

Veisevürtsisink, viilutatud,
Oskar,
100 g, 10,90/kg

269
~~350~~ **23%**

Juust Westminster Cheddar,
Somerdale,
200 g, 13,45/kg

129
~~190~~ **32%**

Friikartulid Kullakesed,
Härmavili,
750 g, 1,72/kg

169
~~233~~ **27%**

Pastakaste Basilico,
Barilla,
400 g, 4,23/kg

349
~~499~~ **30%**

Filtri- või kannukohv Kulta
Katriina, Meira,
500 g, 6,98/kg

299
~~441~~ **32%**

Plekieemaldaja,
Vanish,
1 L

229
~~320~~ **29%**

Elvital Total Repair 5 šampoon 250 ml
(9,00/L) või palsam 200 ml (11,25/L),
L'Oréal

150
~~268~~ **44%**

Hambapasta Pro Medic,
Vademecum,
75 ml, 20,00/L

Kooliõpilased eelistavad endiselt e-raamatutele paberteoseid

Kirjandusõpetajate

suurim mure on õpilaste raamatute ja lugemise juurde meelitamine.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@epl.ee

Viimaste jõulude ajal oli laste kõige levinum kingisoov tahvelarvuti, ent hoolimata noorte huvist elektrooniliste uunduste vastu pole Eesti Päevalehega suhelnud paarikümne emakeele ja kirjanduse õpetaja sõnul märgata kooliõpilaste armastust e-lugemise vastu.

Averonika Beekmann Türi ühisgümnaasiumist teab enda õpilaste seast ühte õpilast, kes on lugenud e-raamatut, kuid seda kahjuks inglise keeles. „Meil on praegu toimuva arutelu taustal muidugi [e-raamatute] teemast tundides juttu olnud ja õpilastele valdavalt meeldivad vanamoelised raamatud, mida saab käega katsuda ja lehitseda,” sõnas Beekmann. „Küsisin 12. klassi õpilaste käest, kas e-raama-

Lilleküla gümnaasiumi õpetaja Edward Kess andis eile 10. klassile kaasaegse kirjanduse tundi.

Foto: Tiit Blaas

Kess: „Peale kohustusliku kirjanduse loevad raamatuid vaid neli-viis õpilast.”

tud võivad meelitada õpilasi rohkem lugema, kuid vastus oli üsna üheselt „ei”.

Pelgulinna gümnaasiumi õpetaja Piret Joalaid tunnistas, et ka tema ise eelistab, et õpilased loeksid paberraamatuid. „Lapsed on tihti peale niigi palju arvutis ja vaatavad helen-

davat ekraani ning seepärast näeksin meelsamini, et nad loeksid paberraamatuid,” ütles ta. „Mul on samas õpilasi, kes loevad e-raamatuid, aga ainult seepärast, et lugerit on kergem kaasas kanda, nagu nad ise ütlevad. Küsisin just möödunud nädalal 9. klassi õpilastelt, kumba nad eelistavad, kas e-

või paberraamatut, ning enamik vastas, et paberraamatut.” Elektroonilisi vahendeid kasutavad õpilased õpetajate sõnul pahatihti raamatukokkuvõtete lugemiseks, et neile toetudes lugemiskontrollist läbi saada. Tunduvalt rohkem valmistas suurele osale õpetajatele

muret noorte lugemisharjumuse puudumine. Lilleküla gümnaasiumi õpetaja Edward Kess teab oma õpilaste hulgast mõnda üksikut, kes loeb peale kohustusliku kirjanduse veel mõne raamatu. „Märganud olen, et peale kohustusliku kirjanduse loevad raamatuid vaid neli-viis õpilast. Nende lugemislaua märkan „Halle varjundeid”, „Videvikku”, aga ka „Käabikut” või Fitzgeraldit või Márquezi,” loetles Kess.

Nimistu muutub pidevalt

Lugemisharjumuse tekitamiseks peavad õpetajad kaasa ma kohustusliku kirjanduse nimekirja üha uusi teoseid, mis võiksid õpilasi rohkem huvitada. Pea iga kooli kohustus-

liku kirjanduse nimekirja on jõudnud Harry Potteri saaga või Andrus Kiviräha teosed, kuid on kadunud näiteks vene kirjandust. Annely Hendrikson Põlva ühisgümnaasiumist toob n-ö kadunud kirjanduse näiteks Eduard Vilde „Külmale maale” ja „Mahtsa sõja”. Ka Tallinna prantsuse lütseumi direktori Lauri Leesi sõnul on nende koolis vähem Vildet, kuid rohkem Kiviräha ja vähem Lev Tolstoid, aga rohkem Mihhail Bulgakovit.

„Kirjandusõpetajana teengi nii, et vahetan, uuendan ja värskendan lugemisnimistut pidevalt. Klassika ja kaanon jääb, kuid noored elavad praegu ning tulevikule, seega ühendan vana ja uue,” sõnas Kess. ●

Kirjandus

Lilleküla gümnaasiumi 10. reaalklassi näidisinimekirja

- Erich Maria Remarque „Triumfikaar”
- Mehis Heinsaar „Ebatavaline ja ähvardav loodus”
- Jürgen Rooste „Higgsi boson”
- Jim Ashilevi „Ma olen elus olemise tunne”
- Sophokles „Kuningas Oidipus”
- Dan Brown „Da Vinci kood”
- W. Shakespeare „Hamlet”
- Indrek Hargla „Apteeker Melchior ja Rataskaevu viirastus”

Haruldased kanakullid tikuvad toiduotsinguil linnadesse

Kaitsealuseid ja haruldasi kulle ootab linnades

külluslik toidulaud:

varesed, tuvid ja rästad.

Ulvar Käär
ulvar.kaart@epl.ee

Viimastel nädalatel on Eesti eri nurkadest tulnud teateid juhtumitest, et on nähtud meil tõeliseks harulduseks muutunud ja eeskätt metsalindude tuntuks kanakulle linnas saaklinde murdmas. Kuigi nii mõnigi pealtnägija võib sellisest ootamatust verisest vaatepildist ehmduda, on kogenud linnumeeste sõnul selle kaitsealuse sulelise nägemise üle põhjust hoopis uhkust tunda.

Näiteks sai Tallinnas Kadaka teel kohalike pahameele osaliseks üks otse akende all vareseid ja tuvisid püüdmas käinud kanakull. Lind sai

endale koguni jultunud tegelase maine, kuna ei raatsinud oma saaki maha jätta ka siis, kui keegi juhtus temast vaid mõne meetri kauguselt mööduma. Hallvareseid, hakke ja tuvisid küttivaid kanakulle on nähtud ka Jõhvis ja Tartu kesklinnaski.

Talv on kullidele raske

Asjatundjate hinnangul on kanakullid külluslikku noka-poolist pakkuvatesse linnadesse saagijahile sundinud karmid talveolud, kui nende looduslikes elukohtades toitu napib.

„Talv on kanaliste vähesuse tõttu kanakullidele kõige raskem aeg, mistõttu nad tulevadki linnadesse toidujahile,” viitas ornitoloog Tarmo Evestus, miks just praegu võib asulates neid ilusa triibulise sulekuuega tiivulisi näha näiteks mõne lindude toidumaja juures saaki varitsemas. „Kanakullidele on

linnades hea toidubaas varesete, tuvide ja rästaste näol kogu aeg tagatud.”

Evestus mõõnis, et kanakullide veretöö pisemate tiivuliste kallal võib kõrvaltvaatajaid küll häirida, ent ärritumise asemel võiks kanakullisuguse linnuharulduse kohtamist võtta kui suurt vedamist. Seejuures soovitas ta: selleks et väikse-

Poole vähem

- 1990. aastate lõpus peeti kanakulle Eestis veel täiesti tavalisteks tiivulisteks, nende arv oli umbes tuhat paari.
- Viimaste hinnangute kohaselt on sellest nüüdseks järele jäänud vaid umbes 500 paari. Arvatakse, et arvukuse kahenemise taga oli kanaliste arvu vähenemine.

Kanakull

Foto: Remo Savisaar

maid linde kanakulli võimaliku rünnaku eest paremini kaitsta, tuleks toidumajad lagedamasse kohta üles panna. Ikka selles, et seda külastavatel sulelistel oleks ümbruskonnast parem ülevaade ning nii saaksid nad kulli rünnaku korral aegsasti põgeneda.

Samal ajal võib see, et tavaliselt vanemates kuusikutes, laane- või kuusemetsades pesitsevaid kanakulle on üha sagedamini asulates nägema hakatud, olla märgiks nende teatavast linnastumisest. Näiteks on teada, et kanakull on Tallinnas pesitsema asunud nii Nõmme-Mustamäe maastikukaitsealal kui ka Pääsküla kandis. „Euroopa linnades on viimasel ajal pesitsema hakanud haruldased rabapistrikud, Helsingi kesklinnas pesitses aga hiljuti kassikakk,” osutas Evestus. ●

Täna Delfis: Kas Reformierakond on suutnud langenud reitingut parandada?

Sky24 avab lennupiletite müügiveebi mobiilis

Homme avab Sky24 Eesti esimese lennupiletite müügikeskkonna mobiilis. Sky24.ee müügikeskkonnas on nutitelefoniga kasutajal lihtne otsida sobivaid lende, võrrelda konkureerivaid pakkumisi ja piletid kohe mobiilis ära osta. See pole mobiilirakendus, vaid sky24.ee aadressil olev mobiiliveeb, mis avaneb sõltumata nutitelefon platvormist. „Mobiiliveebis on sama valik lende, mis tavaveebis,” lisas Sky24 tegevjuht Kairit Laht.

Sky24 toob oma plussidega esile teenustasu puudumise ja ööpäevaringse eestikeelse klienditeeninduse. See peaks ettevõtte hinnangul andma eelise rahvusvaheliste mobiilsete müügikeskkondade ees.

Teise Eesti suurema piletimüüja, Reisieksperdi juhatuse liige Kadri Jõerüüt ütles, et ka nemad näevad m-kaubanduses väga olulist müügikanalit. „Meie tulime juba kolm aastat tagasi turule veebilehega piletid.eu, mis on mõeldud ka mobiiltelefonide ja tahvelarvutitega kasutamiseks,” ütles Jõerüüt. ● **Hans Lõugas**

Elektriautod kutsutakse kontrolli

Mitsubishi on avastatud piduriva tõttu sunnitud üle maailma kontrolli kutsuma 14 700 elektriautot, sealhulgas pea pooled i-MiEV-id, kirjutas uudisteagentuur Reuters. I-MiEV-id (pildil) on ka Eestis kõige levinumad elektriautod.

Nimetatud autosid Eestises vahendava AS Silberauto pressiesindaja Andero Kaha ütles, et teenindusse kutsutakse teadmata arv Mitsubishi i-MiEV-i ja MINICAB-MiEV-i sõiduaautosid mitmes maailmajaos.

„Mitsubishi Motors Corporation leidis, et vigane pidurivõimenduse elektriline pump võib vähendada sõiduki pidurivõimendi töö efektiivsust. Tegu ei ole probleemiga, mille tõttu kaoksik sõidukil pidurid. Pidurdamisel piisab sellest, kui juht vajutab piduripedaalile pisut tugevamalt,” selgitas Kaha ja kinnitas, et Mitsubishi püüab probleemi koos edasimüüjatega lahendada. „Infot selle kohta, millistes Euroopa riikides tagasikutsumine aset leiab, praegu veel ei avaldata. Mitsubishi Motorsi andmetel ei ole pidurivõimendi probleemid ühtegi liiklusõnnetust põhjustanud.” ● **EPL**

Pärnu linnapea asub jälle valimisliitu vedama

Toomas Kivimägi sai 2009. aastal suurvõidu, nüüd on vaja meeril otsuste eest vastutada.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

2009. aastal ainuiskuliselt rohkem kui neljandiku Pärnu valijaid ära võlunud Toomas Kivimägi ütles Eesti Päevalehele, et on otsustanud oma mõttekaaslastega ka sel sügisel valimistel just valimisliiduna osaleda. Sellega lükkas ta ümber nii mõnedki varasemad lootused ja oletused, justkui laguneks liit eri parteide nimekirjade vahel laiali.

„Päevaleht on siis esimehe, kes seda teada saab,” naxis Kivimägi, kui oli selgitanud, et tõenäoliselt ei suuda lähiajal keegi tema 2009. aasta rekordilist isiklikku hääletasaaki korrata, kuid et temanimeline valimisliit läheb valimistele lootuses oma kohad säilitada.

Toona võttis tema nimekirja 14 kohta 33-kohalisest volikogust, suuresti protestihääletega seniste võimulolijate vastu. Kivimägi isiklikult sai 5336 häält, kusjuures hääletamiskasti juures käis kokku veidi vähem kui 20 000 valijat.

Kolme miljoni eest arveid

„Kui me toona tegime selle otsuse valimisliiduna osaleda, siis me arutasime ka seda, et me ei teeks seda ainult üheks perioodiks. Et mõistlik oleks teha kaks perioodi,” selgitas Kivimägi.

Ehkki kohalikud juba ennustasid, et see niimoodi ka läheb, polnud Kivimägi seni veel oma otsust öelnud. „Jah, me põhimõtteliselt ole-

„Peale valimisi helistas Viisitamm ja ütles, et pärnakad ei armasta võimulolijaid.”

me otsustanud jätkata valimisliiduna ka eelseisvatel kohalike omavalitsuste valimistel,” kinnitas ta nüüd.

2009. aasta kohalike valimiste põhiteemaks oli eelkõige linna rahaline seis ja keskerakondlasest linnapea Mart Viisitamme personaalküsimus ning mitmed eksperdid pidasid Kivimägi erakordset edu just erakondlikus poliitikas pettumuse tulemuseks. Linna võlakooormus oli jõudnud eri hinnangutel 80–85%-ni, peale selle andis tunda majandusurutus. Kivimägi soovastu oli maavanemana olnud kogu aeg kõrvaltvaataja ja kriitik, kes ei kandnud vastutust varasemate otsuste eest.

„Kui ma alustasin tööd, siis oli mul siin kolme miljoni euro eest maksmata arveid. Linnal

Linnapea Toomas Kivimäe meelest ei häbene pärnakad enam oma linna.

Foto: Ago Tammik

ei olnud lihtsalt raha, et neid ära maksta. Siis sai aasta otsa ja me pidime pikendama nende arvete maksmistähtaegu,” meenutas ta. „Täna ma võin näite-na tuua, et praktiliselt iga päev seisab meil arvel-duskontol umbkaudu kaks miljonit eurot. Praegu võib öelda, et Pärnu linn ei ole mitte kellelegi jätnud tähtaegselt tasumata oma makseid.”

Ent tänava sügiseks on olukord selline, et Kivimägi peab vastutama valijate ees veel paljude muude otsuste eest. Nende hulgas on palju kära tekitanud mullune ühistranspor-

di ümberkorraldus, võimetus leida Kalevi staadionile rikas kosilane, patiseis uue silla asukohaga ja viimasel kolmel aastal kestnud tee-ehitus.

„Peale eelmisi valimisi helistas mu eelkäija (Mart Viisitamm – L. T.), õnnitles valimisvõidu puhul ja ütles, et pärnakad ei hinda või ei armasta võimulolijaid. Ja ta siis prognoosis ka, kui palju ma järgmistel valimistel häält saan – viis-kuus-seitsesada,” ütles Kivimägi. „Sellel on muidugi lihtne põhjendus – et iga otsusega, mis ma teen, tekitan ma endale vaenlasi.”

Kivimäele meeldib stereotüüpse murda. „Ja kui küsida, mis on pärnaka jaoks kõi-

ge rohkem muutunud, siis mina ütlen seda, et pärnakas ei häbene enam öelda, et ta on pärnakas,” arvas ta oma üheks kõige suuremaks saavutuseks. Eelkõige tunneb Kivimägi uhkust selle üle, et Pärnu linn on pankroti äärelt tagasi tulnud ja linna laenukoormus on oluliselt vähenenud.

„Ainuüksi sel aastal vähen-dame linna laenukoormust 4,2 miljoni euro võrra, mille tulemusena langeb linna laenukoormus 55,9% peale,” selgitas Kivimägi. „Sisuliselt kulutama me praegu igapäevategevustele suurusjärgus 100 miljonit krooni (6,5 miljonit eurot – L. T.) aastas vähem, kui seda tehti 2009. aastal.”

Suurimad komistuskivid on ette aimata

● **Ühistranspordi ümberkorraldus, kui 2012. aasta keskel muudeti kehva teavetustöö saatel nii liine, peatusi kui ka üldist süsteemi.** Kivimägi: „Uue süsteemi pluss on see, et bussid käivad tihemini, miinus on see, et teatud juhtudel pead ümber istuma. See harjumus inimestel puudus ja me läksime tegelikult inimes-

te aastakümnete pikkuste harjumuste kallale. See on tõsine risk ja ma usun, et meie nahutamine selle eest ei ole veel lõppenud.”

● **Kesklinna ammu planeeritud uue silla ehitamine on aastaid olnud päevakorras, kuid asukohtagi pole veel paika pandud.** Kivimägi: „Selle üle on üle kümne aasta vaieldud ja koalitsioonileppes võtsime realistliku ees-

märgi otsustada ära see asukoht. [---] Põhikemplus käib selle üle, et [ühe varasema] volikogu otsusega ostetakse 4000 ruutmeetrit maad, maksumusega 13 miljonit krooni. Mina olen sellele variandile kategooriliselt vastu. [---] Aga kui sul pole isegi asukohta paigas, siis pole ka asja hakata ehitamiseks rahasid taotlema.”

Valga oksjonil leidis 13 koerast kodu vaid kaks

Valga varjupaigas enampakumisel olnud 13 koerast kaks leidis uue kodu, 11 koera jäid varjupaika uut omanikku ootama. Valga kodutute loomade varjupaiga juhataja Liina Ulm ütles, et kokku tuligi kaks pakkumist ja need olid tehtud kutsikatele. „Mõlemad koerad leidsid omaniku väljastpoolt Valga maakonda, summat ma avalikustada ei saa,” märkis Ulm.

Ülejäänud 11 kutsikat lähevad juhataja sõnul kinklepinguga varjupaikade MTÜ-le. „Nemad lähevad varjupaigast välja kui varjupaiga koerad meie tavalise loovutustasu 35 euro eest,” lisas Ulm.

Detsembris Valga vang-

Valgast leitud koer

la territooriumilt päästetud nälginud koerte puhul rakendati esmakordselt Eestis loomakaitseadust ja Valga varjupaik pani oksjonile 13 omanikult ära võetud koera. ●

Kristi Helme

Hiiumaa parun peitis Mongooliasse hiigelvaranduse

Baltisaksa aadlisuguvõsa mustast lambast Roman Ungern von Sternbergist on kirjutatud üle 50 raamatu. Ta isa läks ajalukku sellega, et tegeles Venemaal Odesas šampanjatootmisega. Poeg sai kuulsaks sõjapealikuna, kes püüdis päästa mongolid Hiina ülemvõimu alt ning kogus röövretkedega röögatu varanduse. Kui tema sõjakäigud on dateeritud, siis varanduse kohta liiguvad vaid legendid.

Roman sündis 1885. aastal Austrias, kus ta isa, Suuremõisa parun, abikaasaga tal-

vepuhkust veetis. Hiljem valis Roman sõjaväelase karjääri, mis viis mehe Baikali taha bolševike vastu võitlema. Olev Remsu teoste järgi süüdistati juba tollal tema väeosa rongide ja kaupmeeste rüüstamises.

Ungern-Sternberg soovis kindralleitnandina mongoli ja vene alade ühendamisel luua iseseisva riigi, kuid plaan ebaõnnestus. Ta otsustas 1921. aastal taganeda Tiibetisse dalai-laama teenistusse, kuid sattus bolševike kätte ja lasti maha. Tema briljandid-teemandid jäid peidetuks Mongoolia stepidesse. Varandus on siiani leidmata. Remsu andmetel hindavad teadlased paruni varanduse suuruseks 3,5 miljardit dollarit. ● Anna-Liisa Villmann

Soome müüduim suvila!

hind alates 14 980 €

Meie poolt: soome suvila, paigaldusõpetus ja koostejoonised.
Sinu poolt: maatükk, tööriistad ja kokkupanek!
Hinnale lisandub transport.

hind alates 928 €

Hinnas kamin ja soojuspump!

Elumajad, suvilad, saunad, garaažid, soojuspumbad..., lisaks lai valik kaminaid.

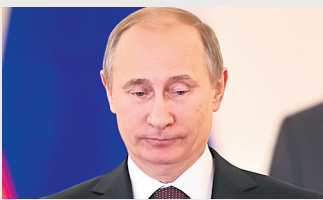
Vaata ja vali toode meie kodulehelt:
www.ultimatemarket.com
www.omamajamarket.ee
info@omamajamarket.ee

Info! TEL
50 44188

PUTIN: SUHTED EESTIGA KONSTRUKTIIVSEKS

Venemaa on valmis üles ehitama konstruktiivsed suhted Eestiga, mis rajanevad ühistel huvidel ja positiivsel potentsiaalil, ütles Venemaa president Vladimir Putin suursaadik Jüri Luige

volikirja vastu võttes. „Me oleme valmis üles ehitama konstruktiivsed suhted Eesti Vabariigiga, lähtudes heanaaberlikkuse põhimõttest ja arvestades teineteise huve,” ütles Putin. **Delfi**

KATALOONIA

Kataloonia parlament võttis kolmapäevasel avaistungil vastu suveräänsusdeklaratsiooni, mis sillutab teed 2014. aastal toimuvaks suurema iseseisvuse rahvahääletuseks. **Delfi**

EUROOPA JOOKSEVKONTO SEIS ON HEA

Eurostat avaldas eile Euroopa Liidu 2012. aasta kolmanda kvartali jooksevkonto andmed, millest selgub, et see oluline näitaja on läinud suure, 28,8 miljardi eurosse plus-

si. Võrdluseks: alles aasta tagasi samal ajal oldi 6,8 miljardi euroga miinuses. Majanduskriisiga maadleva euroala jooksevkonto oli plussis lausa 41 miljardi euroga. **EPL**

„Dünaamiliselt ja elastselt”: mornid mõttetalgud Davosis

43. korda on Šveitsi

mägikuurorti kogunenud majanduse, poliitika ja muu valla tipptegelased.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@ep.lee

Ilmselt sobib seekordse Davosis peetava majandusfoorumi kajastamisel viidata Thomas Mannile, kes selle paiga oma romaaniga „Võlumägi” kaardile kandis. Lugu hargneb ju sealse sanatooriumis, kus tegeletakse tuberkuloosigaigetega, ja pakub nii sobiliku metafoori ikka veel valedes vaevleva maailmamajanduse kirjeldamiseks.

Kas globaalne kapitalism teeb läbi pikaagset tõvest toimumist või kannatab ravimatu haiguse käes? Pole ehk üllatav, et enamik äri- ja poliitikaliidreid teeb ikka panuse esimesele, kuid meeololu Davosis on palju mornim kui buumiaastatel enne krahhi, nentis ajakiri Economist. Viimasel viiel aastal on Davosis valitsenud üldse üsna volatilsed meeolud. Algul eitus. Siis paanika. Seejärel lootus, et hullem on möödas. Nüüd aga näriv

tööpuudus. Indias näiteks on probleemiks inflatsioon. USA-s uuesti silmapiirile kerkinud fiskaalkuristik. Jaapanist aga kerkivad üleilmsed valuutasõja pilved, kuna Tokyo on asunud oma jeeni väärtust alla lööma. Ega ka Briti euroreferendumi välja kuulutamine just kindlust lisa.

PwC Internationali esimehe Dennis Nally sõnul on äriüliidrid ettevaatlikud nii enda lühiajalistes plaanides kui ka maailmamajanduse väljavaadetes. Nad on kaugel jõulise üleilmse taastumise ennustamisest ja pühendunud pigem kulude kärpimisele ja efektiivsuse suurendamisele. Paljud ettevõtted on tööjõukulusid kokku tõmmanud, palkasid külmutanud ja investeringuid paremateks aegadeks edasi lükanud. Seetõttu on neil küll raha, kuid välja seda käia ei söandata.

Laenuraha aeg on möödas

Kuid Davosis päeval ettekandeid kuulates ja õhtul baarileti ääres mõtteid vahetades peaksid paljud osalejad jõudma järeldusele, et nende varem soovitud ja rakendatud retseptid – eelarvekasinusest kulu- de agressiivse kärpimise ja nõrgemate ametiühinguteni välja – on kokku kuivatanud tarbijate kulutused. Kui varem sai kulutusi suurendada majapidamiste laenukoormust kasvatades, siis nüüd ei kipu pangad laenu andma ja ega tarbijad ei taha võtta ka.

Maailma ametiühinguid koondava UNI peasekretäri Philip Jenningsi sõnul ongi tegemist kahe suure probleemiga: äriettevõtted koguvad tagavarasid ja tarbijail ei ole kulutamiseks vahendeid. „Võlumägi on surnud raha täis. Ettevõtete arvetel seisab triljoneid dollareid, mis ei tee midagi,” ütles Jennings Economistile. Vastus nõudluse puudumisele on tema meelest lihtne: „Andke maailmale palgatõus.”

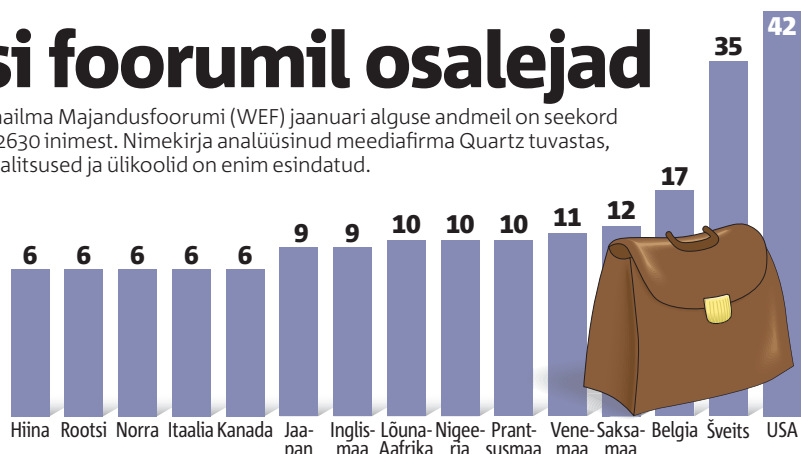
Jenningsi sõnul suhtub ametiühingute muredesse tõsiselt ka 1971. aastast Davosi foorumi eestvedajaks olev Klaus Schwab, kes propageerib nüüd „kaasavat globaalseerumist”. Võib-olla näitab ka Jenningsi kui ametiühingute tegelase osalemine Davosi foorumil ärieliidi hoiakute muutumist. Veel 1990. aastatel oli tegemist vaid tööandjate üritusega. ●

Davosi foorumil osalejad

Ürituse korraldaja Maailma Majandusfoorumi (WEF) jaanuari alguse andmeil on seekord saanud Davosi kutse 2630 inimest. Nimekirja analüüsinud meediafirma Quartz tuvastas, millised piirkonnad, valitsused ja ülikoolid on enim esindatud.

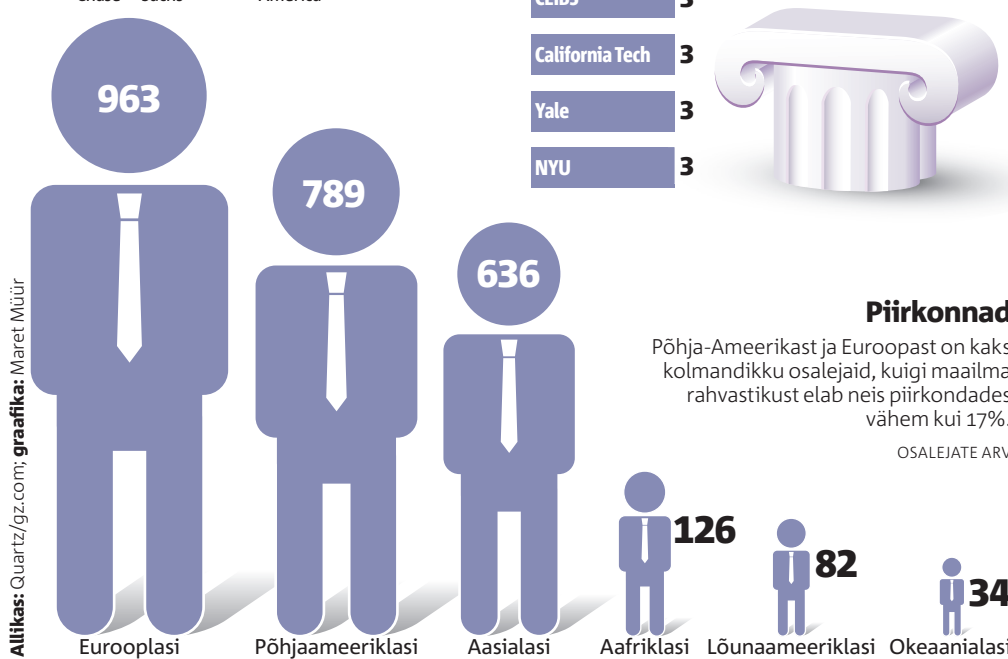
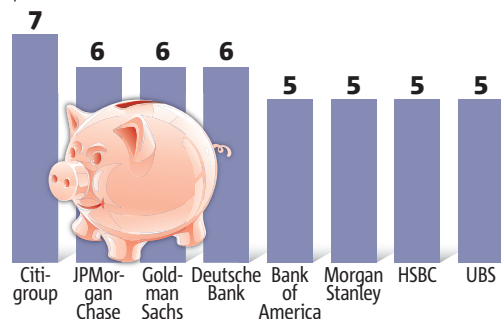
Poliitikud ja ametnikud

Oodatud on 37 ametis olevat presidenti ja peaministrit, muid riigiametnikke on kokku enam kui 300.

Pangandustegelased

Ettevõtete esindajatest on 680 osalise nimekaardil kirjas nõukogu või juhatuse esimehe tiitel. Mitu suurpanka on foorumile saatnud vähemalt viis inimest.

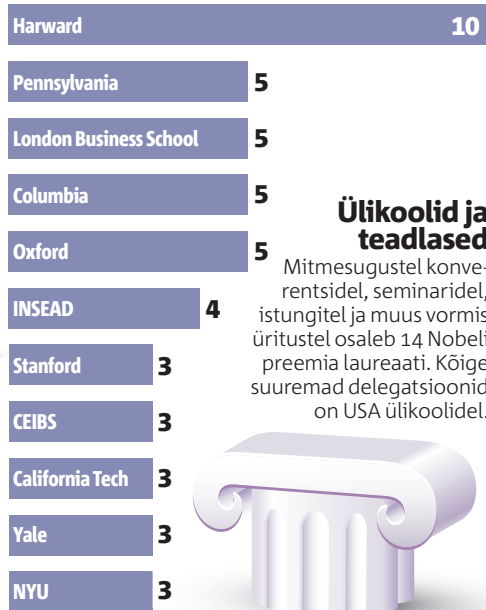
Allikas: Quartz/gz.com; graafika: Maret Müür

Varem soovitud ja rakendatud retseptid on kokku kuivatanud tarbijate kulutused.

kahtlus, et surutis ei taha sugugi läbi saada.

Seekordse ürituse motoks on kuulutatud „dünaamiline elastsus”. Seda – Dynamic Resilience – saaks muidugi tõlkida ka eestipärase-malt, kuid ega see asja palju arusaadavamaks teeks. Sest nagu on leidnud paljud vaatlejad: kui sel sõnapaari üldse mingi tähendus on, siis on tegemist viitega sellele, et loota tuleks parimat ja valmistuda halvima.

Igal aastal teeb konsultatsioonifirma PwC ulatusliku küsitluse ärimaailma liidrite seas. Selle aasta Davosi foorumi eelõhtul avaldatud uuringu sõnumiks on, et kui mullu ja tunamullu tunnetati paranemist, siis selleks aastaks nähakse hangumist. Kuhu ka äriüliidrid ei vaataks, näha on probleeme, olgu reaalsed või ette arvatavad. Euroopas muretsetakse, kuidas mõjuvad säästutprogrammid majanduskasvule ja mida toob kaasa suur

Ülikoolid ja teadlased

Mitmesugustel konverentsidel, seminaridel, istungitel ja muus vormis üritustel osaleb 14 Nobeli preemia laureaati. Kõige suuremad delegatsioonid on USA ülikoolidel.

Piirkonnad

Põhja-Ameerikast ja Euroopast on kaks kolmandikku osalejaid, kuigi maailma rahvastikust elab neis piirkondades vähem kui 17%.

OSALEJATE ARV

Davosi foorum – äpardunute klubi?

Maailma Majandusfoorumi (WEF) on võtnud buumiaastatega võrreldes vähem triumfeeriva tooni, aga pole jõudnud lähemale probleemide lahendusele, leidis Briti ajaleht Guardian.

Davosi peeti võitjate klubiks. Ettevõtete juhid kogunesid igal talvel kõrgele Šveitsi Alpidesse, et diskuteerida üleoleval moel maailmamajanduse seisust ja

selest, kuidas saaks seda ümber kujundada ülemaailmsemaks, turumajanduslikumaks.

Kuid viis aastat pärast Lehman Brothersi (mille boss Dick Fuld oli Davosis püsikunde) kokkuvarisemist on WEF võtnud vähem võiduka hoiaku. Seda võiks nüüd nimetada äpardunute klubiks. Mitte kaotajate klubiks: isegi keset langust saavad

jõukad hästi hakkama. 2010. aastal nägi üks protsent tipus olevaid ameeriklasi oma sissetulekute suurenemist 11,6 protsendi võrra, samal ajal kui põhjas oleval 99 protsendil suurenes sissetulek vaid 0,2 protsenti.

Kuid nüüdseks on Davosi kildkonna taga igatsetud majandusmudel purunenud, tõdes Guardian.

Leedu tuumajaam vajab teist referendumit

Dalia Grybauskaitė

Eelmisel sügisel korraldati Leedus koos valimistega referendum uue tuumajaama ehitamise ettepaneku üle, nüüd räägitakse juba uue korraldamise võimalusest. Kuigi juridiliselt oli tegu nõuandva rahvaküsitlusega, saatis kodanike 65% vastuseis tugeva signaali, mis seadis projektiga edasimineku suure küsimärgi alla.

Äsja haaras Leedu president Dalia Grybauskaitė uuesti ohjad, teatades Taani-visiidil, et tuumajaama on riigil vaja ja seega pole välistatud uue referendum korraldamine.

Alternatiivid on kallid

Grybauskaitė viitas, et teised, alternatiivsed energiaallikad on Leedu jaoks liiga kallid. „Me pole veel nii rikkad, et lubada endile ainult alternatiivsete energiaallikate arendamist. Seepärast peabki mõtlema uue tuumaelektrijaama ehitamisele. Kuid tegemist on poliitilise otsusega, mille peavad üheskoos langetama kõik erakonnad. Kuna jaama ehitamine võtab 10–15 aastat, osaleks selles töös vähemasti kolm-neli järjestikust valitsust,” vahendas presidendi arvamust Leedu Delfi.

„Teisalt, kui selline otsus langetatakse, on vaja taas korraldada rahvaküsitlus, sest [eelmise aasta] referendum andis negatiivse tulemuse,” lisas Grybauskaitė.

Leedust võib oodata uusi uudiseid uue tuumajaama projektiga jätkamise kohta märtsi keskel. Nii on andnud mõista Leedu peaminister Algirdas Butkevičius. Nimelt peaks siis oma töö lõpetama spetsiaalne töögrupp, mille ülesandeks on vaadata üle Leedu energiasõltumatus strateegia ja anda edasiste sammude soovitus.

Peaminister on teatanud, et valitsuskabinet kavatses poliitilise otsuse langetada ehk alles mai keskel.

Möödunud aastal võimule saanud sotsiaaldemokraadist Butkevičiuse juhitud valitsus on tuumajaama rajamise küsimuses kõvasti hoogu maha võtnud. ● **EPL**

EESTIS TEGUTSEVAD PANGAD TEENISID PRISKE KASUMI

Eesti Pank teatas, et Eestis tegutsevad pangad teenisid 2012. aastal üle 350 miljoni euro uhaskasumit. Arvestamata tütarettevõtete müügist 2011. aastal saadud erakorralist tulu,

suurenes pangandussektori puhaskasum aastaga 8%. Kiire kasvu taga oli laenukahjumite katteks loodud allahindluste reservi vähendamine ja halduskulude vähenemine. **EPL**

VAHUR KRAFT ON VEB FONDI ASJUS KOOSTÖÖKS VALMIS

Sotside plaani moodustada VEB fondiga seotud ebaseaduslike tehingute väljaselgitamiseks riigikogu uurimiskomisjon kommenteeris Vahur Kraft napolisel. „Olen Eesti Panga pre-

sidendina ja tänasel päeva Eesti kodanikuna teinud ning teen ka tulevikus koostööd põhiseaduslike institutsioonide ja järelevalveasutustega,” ütles Kraft Eesti Päevalehele. **EPL**

BIGBANKI JUHIVAHETUS

Bigbanki juhatuse esimees Targo Raus lahkub alates 31. jaanuarist omal soovil ametist, teatas Bigbank. Juhatuse esimehe kohustes jätkab senine juhatuse liige Kaido Saar. **EPL**

VEB fondi miljonid pumpas välja nähtamatu mees Aleksandr Matt

Tallinnast pärit oligarhi Aleksandr Matti hingele kirjutati pool Venemaale külmutatud rahast.

Andres Reimer

andres.reimer@ep.lee

Vahur Krafti allkirjaga Venemaa välismajanduspangast 32,3 miljoni dollari väärtuses Eesti ettevõtete külmutatud vahendeid välja viinud TSL International asub Moskvas Malaja Nikitskaja tänaval, metroopeatuse kaugusel Kremlist. Reipa häälega neiu teatab, et selles ettevõttes ei teata Aleksandr Mattist mitte midagi.

Välismajanduspangast Matti kuulunud TSL Internationali kasuks liikvele pandud vahendid moodustasid 1995. aastal aga poole summast, mille kätte saamise nimel kümned väikeettevõtjad aastaid tulutult võitlesid.

Glamuursed fotod

1999. aastal TSL-i presidendiks asunud Matt poseeris alles hiljuti glamuurfotograafide objektiivide ees kõrvuti Venemaa poliitilise ja ärieliidiga. Pildid Kremlist, vormel 1 võistlustelt, seltskonnaüritustelt. Ühel Kommersanti fotol on ärimees Tveri oblasti kuberner Dmitri Zelenini embuses. Kuberner ei leevenda oma haaret isegi selleks, et kätelda Venemaa Audi esinduste juhi Tilman Brauneriga.

2007. aastal platseerus Venemaa 500 rikka edetabelis Russki Razmeri rüübet tootnud

Veda viinavabriku omanik Matt 270 miljoni dollari suuruse varandusega 213. kohale.

Eesti Pangalt saadud võltsitud kiri võis anda kiirenduse Matti edule viinatööstuses.

Matt alustas ettevõtjana Nõukogude ajal, kuulsalt Tallinna ärika Viru Aabrami (Abram Šer) alluvuses. 1985. aastal mõistis Leningradi Oktoobri rajooni kohus ta valuutatehingute pärast kolmeks aastaks Habarovski kraisse nn vabakäiguvangiks, kirjutas Ruspres.

Kui Matt 1987. aastal pereastroika laineharjal vabadusse pääses, andis kooperatiivide loomist lubanud seadus äri tegemisele rohelise tee. Matt asutab Moskvas finantstehingutele suunatud Nõukogude-Singapuri ühisettevõtte ja hakkab importima tolle epohhi jookide superhitti Royali piiritust.

Matti lähimaks äripartneriks saab Veda viinavabriku suuromanik Kirill Ragozin.

Eesti Pangalt saadud võltsitud kiri võis anda kiirenduse Matti edule viinatööstuses.

Venemaa ajakirjandus seab Matti ühte ritta 1990-ndate kriminaalse Peterburi autoriteetidega, selgitades, et ilma katuseta polnud nende aastate äritegevus lihtsalt võimalik.

Meie mees leiab turvalise koha Peterburi nn öise kuberner Vladimir Kumarini pidulauas. Kumarin arreteeritakse

varsti ja kuulutatakse mõrva- ja firmade jõuga üle võtmise tõttu Venemaa suurimaks rahvavaenlaseks.

2005. aasta jaanuaris hukub Ragozin mootorsaaniga kihutades ning Matt osutub 1800 töötajaga suurettevõtte peamiseks omanikuks. Tehase tegevjuhiks määratud noor ja energiline Žanna Bulavtšik tõstab miljoneid pudeleid viina villiva ettevõtte Venemaa alkoholitootjate esiridadesse. Edu kestab vaid kolm aastat, kui Matti ja Bulavtšiku vaated äridele lähivad äärmuslikult lahku. Bulavtšik, kes pidas õigeks keskendumist viina tootmisele, lahkub. Konjaki ja teiste kõrgema kasumlikkusega napsude tootmist nõudnud Matt surub oma tahtmise läbi, 2008. aastal saabub pankrot.

Matti viinaäri viimane avalik vaatus toimus mullu mais, kui Veda Mordvas asuvad varad ostis Moskva suur viinatootja Kristall-Lefortovo.

Praegu kuuldavasti püsivalt Moskvasse asunud Matti haaret ja sära iseloomustab tema viimane Peterburis antud lahing. Ta asus koos Vene D'Artagnani Mihhail Bojarski pere-

konnaga arendama Peterburi kesklinnas Lõunapooluse nimelist kaubanduskeskust. Mindi aga tülli ja kui 2009. aastal lahvatanud tüli tipnes vastastikku politseile tehtud kuriteosüüdistustega, siis nüüdseks on keskus maha müüdnud ja osapooled ka väidetavalt leppinud. ●

Sellel 2006. aastal tehtud fotol suundub Aleksandr Matt trepist üles, tutvustama seminaril uute alkoholibrändide arendamist.

Foto: Alexander Miridonov / Kommersant

Venelased uurisid Matti tausta Eestis

Kuigi Aleksandr Matt on olnud Eestiga tihedalt seotud, ajanud siin äri ning tema isa elab siiani Tallinna kesklinnas, ei teata temast Eestis eriti palju.

Eesti Päevaleht küsis eile äri-meestelt, kel oleks võinud aastaid tagasi Mattiga kokkupuuteid olla, mida nad temast teavad. Keegi ei osanud öelda rohkemat, kui et tegu on mehega, kes ajas mingil hetkel Venemaal tulusat viinaäri, kuid kelle vabrik litsentsi äravõtmisega ühel hetkel suleti.

Pärast seda kui Matti äripartner, viinavabriku asutaja, omanik ja sisuline juht Kirill Ragozin hukkus Soome lähel mootorsaa-

niõnnetuses, tõusis Matt ootamatult ettevõtte suuromanikuks ja juhiks. Selgus, et erinevate valdusettevõtete kaudu kuulus Mattile hinnanguliselt kuni pool ettevõtetest. See areng pakkus huvi ka Venemaa õiguskaitseorganitele, kes Eesti Päevalehele teadaolevalt uurisid Matti tausta ka Eestist. Ajendiks võis olla Vene avalikest allikatestki leitavad viited Matti seostest Peterburi kuriteliku elemendiga.

Aktiivset avalikku tegevust Eestis Mattil eelmise kümnendi keskel ei olnud.

Delovoi Peterburg kirjutas, et Ragozin ja Matt osalesid 2002. aastal kohalikus Volkswagen Polo

karikasarjas. Matt osutus etappidelt Ragozinist, kes jäi tavaliselt viimaseks, edukamaks.

Huvitav on teinigi seos Eestiga. Nimelt juhtis Veda kontserni Kingissepa tehast pikka aega Anatoli Maštšenko, kes oli Vladimir Putini kaastööline ajal, kui praegune Venemaa president teenis KGB ohvitserina Ida-Saksamaal.

Avalikel andmetel naasis Maštšenko pärast teenistust Ida-Saksamaal 1989. aastal Nõukogude Liitu ja määrati teenima Eestisse, kus juhtis Eesti NSV KGB luureteenistust kuni reservi määramiseni 1993. aastal.

Urmas Jaagant

KASUTUD HARITLASED

Humanitaaridele pole elul tihti muud pakkuda kui haletsusväärne kopikas arhiivis või haridusasutuses. Kes vastutab,

et massiliselt inimesi on läinud humanitaaralasid õppima? Ise vastutame.

VAHUR AFANASJEV (ÕL)

NOORTE TÖÖTUSEST

Iga kriisi ajal nimetame töötuid noori kadunud põlvkonnaks. Ajalugu näitab, et lõpuks löövad nad ikkagi läbi. (DGP)

VABANDAMINE ON MOES

Eestis elavad viisakad inimesed. Vabandamine on moodi läinud. Peaminister vabandab, sideetevõtte juht vabandab,

kõik vabandavad. Heade kommete õpikud ütlevad, et vabandada ikka tasub, sest see ei maksa ju midagi. TIIT PALU (POSTIMEES)

REAALAINED noortele tööturul eelist ei anna

Põhiline on ikkagi kõrge haridustase, olgu reaali- või sotsiaallalal

Intervjuu

Priit Simson
arvamustoimetaja

Teadur Marge Unt: uuringute põhjal on magistrikraad noorte valuuta, bakalaureused peavad piskuga leppima.

●●**Majandusteadlane Paul Krugman on öelnud, et praegusel ajal on kohutav olla noor. Sotsiaaluuringute instituudi vanemteadur Marge Unt, mis üldse praegu Eesti noorte jaoks tööturul toimub?**

Noortega pole praegu midagi lahti, küll aga majandusega. Keegi ei saa ju valida aega, milal ta sünnib. Eestis on see väide eriti tõsi. Noored, kes praegu tööturule tulevad, on pärit suurtest põlvkondadest ja igapidi hammasrataste vahel. Ei mahtunud nad hästi koolipinki ja tööturule tulid siis, kui oli majanduskriis. Kõik praegused reformid, näiteks pensionireform, on ju noorte arvel.

Enamikus Euroopa maades on nii, et need, kes on rohkem

haritud, on väiksema tõenäosusega töötud. Selle poolest on Eesti ülejäänutega väga sarnane. Erandlikud on lõunapoolsed maad, Kreeka ja Hispaania, kus ka kõrgharitud noored on sageli töötud. Meil seda pole. Haridus kaitseb vägagi töötuse eest.

●●**Aga milline haridus on parem? Reaalharidus?**

Aasta tagasi töötukassa andmebaasi vaadates võtsin välja noorema vanusegrupi, kes olid töötukassas registreerunud, ja võrdlesin, kas mingid erialad on seal üle- või allaesindatud. Ega ükski eriala suurt ei eristunud. Tegelikult olid tehnika, tootmise ja ehituserialad töötute hulgas veidi ülesindatud. Igal juhul ei ole nende erialal väiksem šanss töötuks jääda. Ei saa öelda, et reaalalade inimesi poleks töötute hulgas olnud. Samamoodi oli sotsiaalteaduste, ärinäse ja õiguse erialade lõpetanutega, kes olid pisut ülesindatud. Samas oli tervise valdkonnas väga vähe töötuid. Nemad eristuvad edukuse poolest.

●●**Arstiks või õeks õppides seega on töötuks jäämise risk väga väike?**

See tuleb töötukassa andmetest välja küll.

●●**Arvamusliidrite hinnangul peaks meil olema rohkem insenere. Kuidas olemasolevate rakendamisega lood on?**

Tegime aasta-paar tagasi

intervjuusid töötute inseneridega, ka neid on. Majandus võib muutuda: kui Jaapanis oli tuumakatastroof, siis Angela Merkel ütles, et Saksamaa saab tuumaenergiavabaks. Tulemusena jäid paljud kõrge palga insenerid oma tööst ilma ja mõnedki pidid hakkama Šveitsis tööl käima. Poolas ei läinud insenerierialade inimestel kriisi ajal ei paremini ega halvemini kui kõigil teistel. Eestis ei saa insenerid kohe litsentse ja see seab neile piiranguid.

●●**Töölle saamiseks on vaja ka tutvusi. Ehk peakski arendama hoopis suhtluse poolt?**

Meie erialal oli üks magistrant, kes ei leidnud meelepärast tööd ja astuski teadlikult organisatsiooni, kus oli eeldus, et see parandab töösäamise võimalusi, ja tegeles teadlikult sidemete loomisega. Üks tööandja ju ütleski, et ta vaatab inimeste hobisid. Seegi on oluline, et info kohale jõuaks ja julgeks suhelda.

●●**Kui palju on meil inimesi, kes on väga haritud, aga töötavad mõnel lihtsal kohal?**

Nende tööd, kes olid magistrikraadi saanud, ei ole kehvamaks läinud, kuid tunduvalt kehvemaks läinud on bakalaureusekraadi ja rakenduskõrgharidusega noorte võimalused. Iga viies rakenduskõrgharitudesega noor alustab ikkagi teenindaja või töölisenä, buumi ajal olid paremad valikud. ●

RIIGIKOGU komisjonide arutelusid pole põhjust pidada kinniselt

Komisjonide töö olgu avalik

Sven
Mikser

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esimees

vajaduse korral saab täiskogu istungeid kuulutada kinniseks, aga seda on ajaloos juhtunud haruharva.

Pole põhjust varjata

Sarnast printsiipi – istungid on üldjuhul avalikud ja üksnes põhjendatud vajaduse korral kinnised – peaks kohaldama ka riigikogu komisjonide puhul. On võimatu avalikkusele veenvalt selgitada, miks peaks seaduseelnõude arutamine komisjonides toimuma avalikkuse ja ajakirjanduse eest varjatult, seda enam, et riigikogu saalis toimuval eelnõu lugemisel on komisjoni esindaja kohustatud andma saalile ülevaate komisjonis peetud arutelust ning

Meie parlament eelistab ka 21. sajandil riigiasju ajada põhiliselt kinniste uste taga.

Avalik istung ei ole publikust tulvil tuba, kus rahvasaadikud palehigis väitlevad.

vastama kõigile komisjonis arutatud puudutavatele küsimustele. Pealegi teevad rahvasaadikud oma hoiakud ja seisukohad avalikuks muudatuseettepanekute hääletamisel ja eelnõu lõpphääletusel.

Huvide konflikt

Viimastel kuudel on riigikogu juhatus ja kantslei olnud sunnitud vaidlema ajakirjandusväljaannetega, kes soovivad tutvuda komisjonide istungite salvestustega, et selgitada välja, kas ühe või teise saadiku käitumist seaduseelnõude menetlemisel on mõjutanud isiklikud majandushuvid. Lootes, et taolisi huvide konflikte ei ole esinenud, on mul kahju kolleegidest, kes ei saa oma mainet kaitsta, sest parlament ise on mõistnud end tööd tegema suletud uste ja tihedalt ette tõmmatud kardinate taga.

Riigikogu „suure saali“ istungid on seaduse järgi avalikud ja neid saavad vabalt jälgida nii ajakirjanikud kui ka kõik huvitatud kodanikud. Istungite stenogramme on võimalik lugeda parlamendi kodulehelt. Põhjendatud

Mõistagi sisaldavad mõned komisjonide kuulamised juurdepääsupiiranguga või suisa salajast teavet. Kui kaitseväge ohvitser annab riigikaitsekomisjoni liikmetele tundlikku teavet olukorras välismissioonidel, peab komisjonil olema võimalus kuulata seda informatsiooni kinnisel istungil.

Samuti ei ole üldiselt mõistlik avalikustada Euroopa Liidu asjade komisjonile tutvustatavaid valitsuse läbirääkimispositsioone enne, kui vastav euroliidu ministrite kohtumine on ära olnud. Ent ma usun, et kui komisjonide istungid on üldprintsiibina avalikud, siis mõistab avalikkus paremini ka põhjendatud erandeid. Võimalikud huvide

konfliktid ilmnevad kõige selgemalt just eelnõude menetlemisel, piiratud juurdepääsuga teavet sisaldavad aga enamasti muud parlamentaarsed kuulamised. Oleks mõistlik, et komisjonide istungite see osa, mis puudutab parlamendi põhitööd ehk seaduste ja otsuste-eelnõude menetlemist, oleks avalik. Muid kuulamisi sisaldavaid päevakorrapunkte saaks põhjendatud vajaduse korral kuulutada kinniseks. Eraldi reeglistik peaks mõistagi kehtima julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjonile, mille põhifunktsiooniks ongi töö salajast teavet sisaldavate dokumentidega.

Suurem osalemine

Kui eelnõude arutelu komisjonides on avalik, siis toob see kindlasti kaasa komisjonide tööga kokkupuutuvate vabakonna organisatsioonide suurema osalemise seadusloome protsessis. Sotsiaaldemokraatide ettepanekul võiksid mitetulusorganisatsioonid komisjonide istungitel oma tegevusvaldkonda puudutavate eelnõude menetlemisel peale võimaluse debatti jälgida saada ka sõnaõiguse.

Loomulikult seab igaühe võimalusele parlamendikomisjonides toimuvat reaalselt jälgida omad piirid kasvõi komisjonide tööruumide suurus. Ent avalik istung ei pea ju tänapäeval tähendama publikust tulvil tuba, kus rahvasaadikud palehigis väitlevad. Avalik istung võib seisneda selles, et arutelu on reaajas jälgitav interneti-ülekanne ja tagantjärele stenogrammi vormis.

Kolleegid, kes eelistavad suletud parlamenti, on väljendanud kartust, et komisjonide avatud istungid muutuksid palaganiks, kus saadikud asuvad sisulise ja riigimehliku arutelu asemel publikule esinema. Selline kartus on põhjendamatult alavääristab Eesti valijat. Vastupidi – kui raske riigimehlik töö tehakse ära riigikogu komisjonides, siis peaks sellest osa saamine suurendama rahva toetust riigikogule tervikuna ja tublimatele saadikutele isiklikult. Riigimehed jäävad riigimeesteks ja klounid klounideks, istugunad siis komisjonis või täiskogus saalis. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

MEEDIAREGULATSIOONIST

Eesti on ainus EL-i liikmesriik, kus seni puudub ringhäälinguvaldkonna sõltumatu regulaator. Meil on kaks pres-

sikaebuste lahendamise organit, kohtud ja hulk meediat reguleerivaid seadusi, milleks veel üks „organ”? **PRIIT HÖBEMÄGI** (EE)

VÄLJENDUSVABADUS

Sõnavabaduse arutlust esitletakse valikuna, kus ühel kaalukaasil sõnavabadus ja teisel vähemuste kaitse. **MIKK SALU** (POSTIMEES)

KAELAMÄÄRITUD IDENTITEET

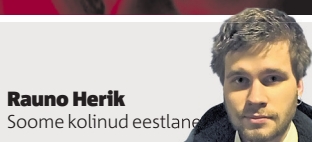
2013 on kuulutatud Euroopa kodanike aastaks. Aasta enne europarlamendi valimisi püütakse teha EL-i 500 miljo-

ni kodaniku jaoks atraktiivseks. Identiteeditundne peab ise arenema, selle tekkimist ei saa tellida. **OLIVIER LANDINI** (LE QUOTIDIEN)

VIITEISTKÜMNES LUGU: tulevikus naasen ettevõtjana

Võtsin üheotsapileti Soome

Mis meist saab?

Rauno Herik

Soome kolinud eestlane

Eestis pidin äraelamiseks töötama kolmes kohas korraga ja mõistsin, et ületöötamine mõjuks mu tervisele halvasti.

Heisakem lipud ja tehkem rahvuspüha päevast, mil 192-eurone tulumaksuvaba miinimum heaks kiidetakse. Viimaks on Kalevi poeg rusika rahnust kätte saanud ja tulnud meie sortsidest riigiisidist nuhtlema. Lõpuks ometi saabub rahu Eestisse.

Andres Mähari „Eesti Ühtse Suurkogu” kõnest välja lõigatud noored, kelle mõte ei kesta rohkem kui viis sekundit, võivad oma kohvid lahti pakkida ja kodumaale jääda.

Raha oli alati

Mina olen üks neist, kes on Eestist lahkunud. Mul oli valida: kas minna põhja või Põhja. Elan ja töotan juba kolm kuud Soomes Lapimaal suusakuurordis baarmenina – 1000 kilomeetri kaugusel Eestist. Nüüd on päevad hakanud veidi valgemaks minema, alles äsja oli periood, kui pea-aegu kogu aeg oli pime: päike hakkas tõusma 10–11 ajal ja kell 15 valitses juba ööpimedus. Päevaalgust jagus kaheks tunniks. Aga ma olen alati olnud jaheda ja pimedalebene.

Milline on minu lugu? Ma ei ole pärit rikkast perest, ma ei tahtnud vanemate kulul elada. Hakkasin juba gümnaasiu-

miõpilasena tööle, 12. klassi lõpetasin täiskasvanute gümnaasiumis. Aastatel 2008–2011 töötasin väga edukas restoranis. Elasin vanalinna üürikorteris, palk oli enda eest kohtu hääbematult kõrge ja raha oli alati. Võisin uhkusega öelda, et töotan selle restoraniteeninajana. Lõviosa mu sissetulekust moodustas jootraha. Siis aga restoraniteenitöö lõpetati. Majandustulemused ei olnud halvenenud, aga töötajate motivatsioonipaketti, kuhu olid muu hulgas kuulunud ka spordisaalid, kärbiti. Töötajatel, kes julgesid oma eriarvamust väljendada, soovitati lahkuda. Mina olin üks neist. Arvan, et Eesti madalates palkades ongi suuresti süüdi omanike kasumiahjus.

Stressi nõiaring

Kuna räägin viit keelt, leidisin nädalakese hiljem uue tö. Olin taas restoranis, kuid seekord kõike muud kui edukas

ettevõtte. Äri õitses sama hästi kui karikakar detsembrikuus. Jootraha polnud, külalisi polnud, omanikud polnud huvitatud normaalsest turundusest ja ahnust võis õhust noaga lõigata.

Stress hakkas mõjutama isiklikku elu. Tekkis nõiaring: mida hullemini läks tööalaselt, seda halvemini läks era-

Olen üks neist, kes on Eestist lahkunud. Mul oli valik: kas minna põhja või Põhja.

elus ja mida halvemini läks eraelus, seda hullemini tööalaselt. Loobusin vanalinna korterist, kolisin vanemate juurde Läänemäele.

Asusin tööle kolmes kohas korraga: ühel ööl töötasin hotellis vastuvõtt, päeval elektroonikatarvete poes ja järgmisel ööl turvatöötajana.

Ma arvasin, et raha on rohkem väärt kui tervis. Magamise asemel püüsin püsti pelgalt kohvi ja energiajookide najal. Säherdune mitme töökoha vahet jooksmine kestis, kuni viimaks tervis üles ütles.

Püüsin nädalaid haiguslehel. Et tervist säästa, lõpetasin kahes kohas töösuhted ja palk oli taas 400 euro lähedal. Mind tabas masendus, kuid tegin näo, et elu on imeiline. Viimaks mõistsin, et olen pelgalt inimvare, kes on kaotanud usu endasse ja ühiskonda, kus viibin.

Kurss Lapimaale

Sain aru, et vanaviisi jätkamine ehk ületöötamine mõjuks tervisele halvasti. Aga ma olin harjunud suurema sissetulekuga kui 400–500 eurot kuus. Peale selle olid mul kukil nooremas eas mõtlematult võetud laenu ja liiklustrahvid, mis küündisid mitmete tuhandeteni.

Viimaks mõistsin, et pean midagi ette võtma. Ülikooli minemisega olin hiljaks jäänud. Otsustasin, et järgmine tööpaik ei saa enam olla Eestis. Pärast nädalast pingsat otsimist leidsin viimaks võimaluse, mõni päev hiljem müüsin maha oma maise vara, pakkisin kohvi ja kitarri ning ostsin üheotsapileti.

„46 eurot!” sõnab kontrollör ja ootan hetke, mil ta mulle lahkelt mündid tagasi ulataks. Olen rongis, teel Oulu poole, et istuda ümber bussi ja võtta kurss Lapimaale. Olen mõne tunni pärast seal, et seljata Eesti elu ja alustada uult lehel siin – Soomes.

Olen saanud osast võlgadest lahti, elu on hakanud normaliseeruma. Teenin kuus viisaka neljakohalise summa ega kavatse enam Eestisse naasta. Siin olen ma töötaja, mitte alluv. Ehk tulevikus naasen jäädavalt, aga ainult oma ettevõtte loomise eesmärgil. ●

Tallinna Keskinna Valitsus

TEATAB

Projekt "Fassaadid korda" keskkonnas

Tallinna linna abipaketi raames käivitunud projekti **"Fassaadid korda"** taotluste vastuvõtmine **Tallinna Keskinna Valitsuses** algab **1. veebruarist 2013** Nunne 18, 15058 Tallinn, info tel 645 7264, 645 7200. Taotlusi võetakse vastu vastuvõtuaegadel esmaspäeviti kell 15.00-18.00 ja neljapäeviti 10.00-12.00.

Toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded:

- (1) Toetuse taotleja peab olema registreeritud mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris vähemalt kuus kuud enne taotluseesitamist.
 - (2) Toetuse taotlejal ei tohi olla IBRD laenu tasumise võlgnevust ASI Tallinna Küte ees. Selle tõendamiseks peab toetuse taotleja esitama ASI Tallinna Küte tõendi võlgnevuse puudumise kohta.
 - (3) Taotluse koosseisus esitab toetuse taotleja järgmised dokumendid kahes eksemplaris, millest üks jääb linnaosa valitsusele ja teine kommunaalametile:
 - 1) vormikohane toetuse avaldus omafinantseeringu katmiseks, renoveerimistööde lühikirjeldus, eelarve ja ajakava ja seda toetavad dokumendid;
 - 2) taotluse esitaja esindaja isikut tõendava dokumendi koopia ja seadusjärgse esindusõigusega isiku puhul volikir;
 - 3) eelmise majandusaasta bilanss ja tulude-kulude aruanne, jooksva aasta majandamiskava;
 - 4) väljavõte ühistu üldkoosoleku otsusest, mis sisaldab otsust elamu renoveerimise ja energiasäästlikkuse suurendamise kavatsuse ning korterelamu renoveerimislaenu taotlemise kohta ning muude projekti võimalike finantseerimisallikate kasutamise ja kaasamise kohta;
 - 5) korterelamu tehnilise ülevaatuse akt ja/või energiaaudit;
 - 6) kinnistusraamatu väljavõte (ehitise kui vallasaja puhul Riikliku ehitisregistri väljavõte) korterite omanike kohta;
 - 7) taotleja esindaja allkirjastatud kaaskiri, milles on märgitud taotleja nimi, registrikood ning üleantavate taotluse koosseisu kuuluvate dokumentide loetelu.
- Täiendavat infot projekti kohta saab aadressilt www.tallinn.ee/fassaadidkorda ja Tallinna Kommunaalametist (Mündi 2, 15197 Tallinn, telefon 645 7159, e-post: kommunaal@tallinnlv.ee).

Nõmme Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

28.12.2012 ajalehes Postimees välja kuulutatud linnarajatise kasutusse andmiseks eelläbirääkimistega pakkumise tulemused

Nõmme linnaosa vanema 21.01.2013 korraldusega nr 36 kinnitati Valdeku tn ja Võidu tn ristmiku juures Kraavi bussipeatuses asuva linnarajatise kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks püsiva müügikoha/kioski paigaldamiseks eelläbirääkimistega pakkumise võitjaks ainsa pakkumise esitaja FIE Viktor Gavirko (äriregistri kood 12397758).

Nõmme linnaosa vanema 21. jaanuari 2013 korralduse nr 40 alusel sõlmitakse linnarajatise kasutusseandmise leping FIE-ga Viktor Gavirko pikkusega 5 (viis) aastat, hinnaga 7,67 €/m² kohta ühes kalendrikuus. Kasutusse antava linnarajatise suurus on 12,7m². Kioski kasutusfunktsioon on toitlustus ja kaubandus.

Täpsem informatsioon Tallinna veebilehel www.tallinn.ee rubriigis „Ametlikud teated”.

LAULUVIISID TEILT MÖÖBEL MEILT

**LAUAD / TOOLID / DIIVANID
GARDEROOBID / LAVAMOODULID**

WWW.LAULUVALJAK.EE/RENT

MUUSEUMIHARIDUS

Täna toimub Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas (J. Kuperjanovi 9) uue konverentsisarja „MusKul{A}tuur” konverents „Ajumaht”, kus räägitakse uute sihtgruppide kaasamisest. **EPL**

VERONIKA VALK ARCHITECTURAL DESIGNIS

Ajakirja Architectural Design (AD) värskes numbris „The Innovation Imperative: Architectures of Vitality” ilmus arhitekt Veronika Valgu artikkel „Architecture as Initiative (A Manifesto)”. Värske

number on olemas arhitektuuri-muuseumi raamatukogus (Ahtri 2, Tallinn). Ajakirja saab tellida ka e-versioonis veebiaadressilt www.architectural-design-magazine.com. **EPL**

VEEBIKALENDER

Eesti instituudi veebipõhine tasuta sisestusvõimalusega sündmuste kalender kultuur.info on läbinud põhjaliku uuenduskuri, nüüd on sel mugavam ja korrastatum otsisüsteem. **EPL**

PARIM RAAMAT

Raamatukaupluste kett Apollo valis lugejate ja kirjastuste liidu abiga 2012. aasta parimaid eesti raamatuid. Ilukirjanduses läks võit Tõnu Õnnepalu romaanile „Mandala”. **EPL**

Lembit Ulfsak kinnitab, et „Mandariinid” on patsifistlik film

Eesti–Gruusia võttegrupp sai kuu ajaga tunda nii lund, äikest kui ka väiksemaid maavärinaid.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Gruusias Natanebis lõppesid üleile Zaza Urušadze mängufilmi „Mandariinid” võtted. Öhtul saabus Eestisse tagasi filmi peaosaline Lembit Ulfsak, kes oli erinevate viperuste – rikki läinud rong, lennukist mahajäämine – tõttu saanud sel päeval vaid tunnikese magada.

„See koht oli ääremaal mägede vahel ja üldiselt olime kõrini pori sees. Aga noh, seal see kõik toimuma pidigi,” ütles Ulfsak. Võttegrupp nägi 32 päeva jooksul nii lund kui ka äikest, vahepeal tuli mitu päeva järjest kuni 20-kraadist sooja. Toimus ka mitu väiksemat maavärinat.”

Filmi toodavad meie Allfilm ja grusiinide Cinema24, teisi tähtsamaid osalisi kehas-tavad Elmo Nüganen, Mihheil Meskhi, Giorgi Nakašidze ja Raivo Trass. Montaaž ja helindamine tehakse Eestis, Eestist on ka operaator Rein Kotov ja grimmikunstnik Tiina Leesik. Eesti-poolne produtsent on Ivo Felt, Urušadze täidab lavastamise kõrval nii produtsendi kui ka stsenaaristi rolli.

„Neil käib töö ja vile koos – lärmavad kõvasti ja armsalt,” ütleb Ulfsak grusiinide töökultuuri kohta. „Kui see grupp toimetab, siis peab kõik jutud üle rääkima, sest selle lärmi sees ei kuule midagi. Nad on temperamentsed, aga väga professionaalsed ja head töötajad.”

Tegevuspaik on eesti küla sõjategevusest tabatud Abhaa-

Peategelane püüab kõrvalseisjana vaenupooli lepitada. Mandariinikaste kokku klopsivast mehest saab hulludest tulistajatest inimeste kujundaja.

Kaader filmist

Ulfsak: vana, elutark mees, patsifist, kes püüab sõja keskel inimeseks jääda.

sias. „Eestlased söitsid ära, jäid kaks meest – Elmo Nüganeni ja minu tegelane,” räägib Ulfsak. „Elmo tegelane jäi sellepärast, et tal oli mandariiniaed ja tal oli tarvis mandariinid ära korjata, need maha müüa ja raha eest Eestisse tulla. Mina aitan tal kaste teha.”

Kaks poissi jäid ellu

Pärast lahingut laipu matma tulnud eestlased satuvad aga ootamatu probleemi otsa – kaks vastaspoolle võidelnud poissi on ellu jäänud. „Vaat sealt edasi läheb filmi süžee,” ütleb Ulfsak. „Minu tegelane on vana elutark mees, patsifist, kes püüab sõja keskel inimeseks jääda ja nendest poistest sõdalastest, hulludest tulistajatest samuti inimesi teha.”

Ühte noormeest kehas-tav Mihheil Meskhi mängis peaosas ka Urušadze eelmises filmis „Valvur”, mida eelmisel PÖFF-il näha sai.

„Mandariinide” idee sündis aga siis, kui Urušadze käis 2009. aastal Tallinnas oma filmi „Kolm maja” linastusel. Mõtte vaadata grusiinide ja abhaaside konflikti eestlaste pilgu läbi käis talle tookord välja eestlane Artur Veeber, aastate jooksul leiti projektile ka raha. „Aga Zazat võlus selle asja juures, et ta sai erineva maailmavaatega tegelasi panna sõja ajal tegutsema,” ütleb Ulfsak. „See on sõjavastane film.”

Kinodesse peaks Eesti-Gruusia ühisfilm jõudma sügisel. ●

Foto: Prit Simpson

Ulfsak saabus eile Tallinna lennujaama pärast mitmeid reisil tekkinud tõrkeid.

KES TA ON?

Zaza Urušadze

Sündinud 30. novembril 1965

Jalgpallur Ramaz Urušadze poeg

Lõpetas 1988 Gruusia filmiakadeemia

Filmograafia:

- Lühifilm „Isast maha jäetud” (1988)
- Mängufilm „Koidik tõuseb” (1998) – Gruusia ametlik Oscari-kandidaat
- Mängufilm „Kolm maja” (2008) – linastus Montreali festivali programmis „Panoraam”
- „Jää minu juurde” (2011)
- Mängufilm „Valvur” (2012) – võitis Vene festivalil „Kino-shock” peapreemia

Raoul Kurvitz: aastapreemia tunnustab ja aitab inimest

Aastapreemia on tunnustus, mis peab tulema asja eest, kuid võib päästa ka kitsikusest, ütleb kunstnik Raoul Kurvitz. „Ma olen saanud kulka aastapreemiat kolm korda. Korra koos Rühm T-ga, kaks korda personaalselt. 1999 ja 2010 siis. Kõigil neil kolmel korral on olnud mingi suuremat sorti töö tehtud. Rühm T aastal oli rühma juubelinäitus kunstimuuseumis. 1999

oli hiiglasuur postapokalüptikanäitus Vabaduse platsil ja kunstihoones. 2010 oli see uus näitus, plaat ja performatiivne tegevus,” meenutab ta. „Mina olen aru saanud, et see on käimasoleva aasta eest ja see on minu meelest kõige suurem tunnustus meil kunstnikule pideva tegevuse eest,” rääkis Kurvitz.

Tekib küsimus, et kui 7000-eurone preemia teeb

583 eurot kuupalgaks, siis kas peab see raha korraga kätte tulema või võiks ta tilkuda stipendiumivormis? Kurvitz arvab: „Need asjad peaksid erinevad olema. Kulka preemia on tunnustus, mis peaks ikka ühekordne laks olema. Aga see ei tohiks sugugi välistada stipendiume, millega meie vabariigis on keeruline. Mina ei ole saanud kunagi sellist jooksvat stipendiumi, kuigi olen taotle-

nud.” Tema sõnul peab nüüdne kunstnik laveerima preemiate ja stipendiumite vahel: „Kokkuvõttes on see olematu täiesti. Mul oli nii, et ilma preemiata oleks pidanud pankroti välja kuulutama. Preemia päästis mu. Maksin võlad ja elasin terve kuu. Praegu avasin oma hiigelsuure personaalnäituse Kumus, mis poleks olnud ilma selle preemiata võimalik. Ma poleks loomungulises või

ka eksistentsiaalses mõttes võib-olla eluski. Nüüdisaegse kunstniku elu on karm.”

Preemia on Kurvitz sõnul vajalik moraalne-materiaalne tugi. „Ükskõik kui suures hädas kunstnik on, siis ega talle häda leevendamiseks preemiat ei anta, see antakse ikkagi suure töö eest. Mis siis sekundaarselt leevendab ära ka tohutu häda.” ●
Mart Niineste

Kulka jagab täna kiitust

Kultuurkapitali sihtkapitalide aastapreemiad 2012. aasta saavutuste eest kuulutatakse välja täna õhtul Vene Draamateatris.

Loe võitjatest Eesti Päevalehe laupäevalisast LP.

GRUSIINID TULEVAD SAAREMAA OOPERIPÄEVADELE

Saaremaa ooperipäevadele saabub sel suvel kolm maailmakuulsat Gruusia ooperiteatrit: Bathumi ooperi- ja balletiteater, Khuthaisi Balantšivadze-nimeline ooperi- ja balletiteater ja Thbi-

lisi Paliašvili-nimeline rahvuslik ooperi- ja balletiteater. Kuuleb vokaalansamblit Suliko ja näeb Gruusia balletti. Ooperipäevad toimuvad Kuressaare tänava 21.–28. juulini. **EPL**

RÄPIKONTSERT

Rock Cafést saab täna õhtul hoopis Hip-Hop Café, sest selle lavalt loevad publikule rütmide saatel oma värssse ette Põhja-Tallinn (pildil), Abraham ja Metsakutsu. Uksed lahti kell 21. **EPL**

ERSO TÄHISTAB VERDI JA WAGNERI SÜNNIAASTAPÄEVA

Täna tähistavad ERSO ja dirigent Eri Klas traditsioonilise gala-ga Giuseppe Verdi ja Richard Wagneri 200. sünniaastapäeva. Kontsert toob orkestri ettenelja ooperiteatri esisolistid:

metosopran Annely Peebo Viini Volksoperist, sopran Heli Vesikuse rahvusoperist Estonia, tenor Jyrki Anttila Soome rahvusoperist ja bass Krišjānis Norvelise Läti rahvusoperist. **EPL**

Mart Avi: muusika mõjub ka teraapiiana

Foto: Tanel Meos

Intervjuu

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Kuna teadmatus pole töö kriteerium, tasub tegijaks tunnustatud talendiga isiklikult tutvust teha. Kes sa oled, Mart Avi?

Neli aastat tagasi võitis Soundwave'i bändikonkursi ansambel, mida nii mõnigi saalisviibinu pidas selle halvimaks. Kuid aeg näitas, et selles bändis, Badass Yuki oli midagi. Need 17-aastased kutid, sõbrunenud Luxembourg Euroopa koolis, teadsid kõiki bände ja plaate. Kuid nad polnud osa ühestki kohalikust kildkonnast. Nende esikplaadi „Black Apple Trip” andis välja Vaiko Epliku plaadifirma Mortimer Snerd. See jõudis Areeni aastaalbumite edetabelis kümnendale kohale ja oli EMA 2012. aasta alternatiivalbumi nominent. Täna õhtul esitletakse Telliskivi loomelinnakus Mart Avi esikalbumit „After Hours”.

● Mis see muusika sinu jaoks on – vahend millegi väljendmiseks või eesmärk, millega tegeleda?

Kahtlustan, et kohati mängib see teraapilist rolli, võimaldades ideede koondamisega rahutusepisikust vabaneda. Eesmärgipärasus jäägu teistele juurdlemiseks.

● Kui tõsiselt saab rääkida sinust kui loojast, kes istub mahas kirjutamaks muusikat konkreetse koosseisu jaoks?

Iga koosseis tähistab erinevat väljenduslaadi, erinevad sildid võimalust vastavaks kohandamiseks, mis eeldab millegi välistamist, lihtsustades loomeprotsessi oluliselt. Melomaanina on mu mõjutused võrdlemisi formaadiülesed, mu kooslused on moodustunud enamasti ootamatult ning nende stilistilised piirid kehrestunud intuiitselt. Määravaks saab inimestevaheline ühisteadvus: katsutakse leida siduvjoont, mille baasilt midagi luua. Kindlat bändimudelit „paberil vormistada” ja seejärel sinna osatäitjaid otsida tunduks mulle võõrastav ja igav.

● Kuidas sind ja su muusikategemisi laiemas kontekstis defineerida? Kellena end ise pead?

Ma pole püüv projektimees, vaid üks iseseisev, otse kuuluvuseta noiktseja, kes on mingil põhjusel või sisemi-

Mart Avi nimetab end iseseisvaks, kuuluvuseta noiktsejaks.

se sunni ajendil end n-ö artisti rollist leidnud.

● Oled vahepeal elanud õppinud Luxembourgis. Mis pilguga vaatab nii-öelda vabariigi laps vabariigis toimuvat?

Omandan eripedagoogika alast haridust, fookuses autismispektri- ja isiksusehäired. Tänase seisuga on siin vabariigis erisuunitlusega spetsialistid praktiliselt puudu. Küll leidub siin eri- või esoteerilismate vajadustega tärbijale suunatud söögikohti, loomein-kubaatoreid jms. Autismipedagoogikas selline toetav taustsüsteem veel suuresti puudub.

● Mis on saanud sellest Mart

Avist, kellega ma pea neli aastat tagasi hullumaja pargis esimese intervjuu tegin?

Olen ikka seesama autodidakt, kelle elu- ja loomemootori paneb tiksuma instinktiivne uudishimu. On kuhjunud uut infot, lisandunud kogemuslike kihti, mistõttu observeerin maailma ja kõike selles sisalduvat toonasest erinevalt. Binokkel on teravam: kui nelja aasta tagune Mart Avi sai veel nautingu kohati tarbetult keeruliste ideede või lahenduste loomises, üritades iseennastki üle mängida, siis praegune Mart Avi on loogilis-ratsionaalsem. ●

Esitluskontsert koos Minervaga

Maria Minerva Euroopa-tuuri avakontserdi raames toimub Telliskivi loomelinnaku mustas saalis ja F-hoones Mart Avi albumi „After Hours” esitlus, kulla tuleb ka ansambel Aduktorõ Peterburist. Album ilmub plaadifirma Porridge Bullet/Pudrukuul alt, mille on loonud vennad Siim ja Madis Nestor koos Raul Saaremetsaga (Aju-kaja). Värsked vinüülplaadid Mart Avi muusikaga on praegu Eesti poole teel.

PLAADIVEERG

FOLK

Them Bird Things ****
„Pachyderm Nightmares”

Soomlaste kantri, bluusi ja folgisugemetega ansambli Them Bird Thingsi üks suurim tugevus on lauljanna Salla Day hää – madal, pehme, sünge, koloriitne. Erilise häälega naisvokaalistidega bändid või naisartistid ise on head – Kate Bush, Florence and the Machine, Blondie jne. Nii ka HIM-ilikku süngust ja americana’t segav Them Bird Things. Nende kolmas album kõlab, nagu mängiks allilmas kantribänd osavate sõrmedega kidrameeste ja naiseks ümber sündinud Bruce Springsteeniga. Muidugi pole kõik laulud sellised, sest kõrvalekaldeid on piisavalt, aga americana hulluses muusikaskeemel on seegi värskendav. ● **Tiiu Laks**

RENESSANSIMUUSIKA

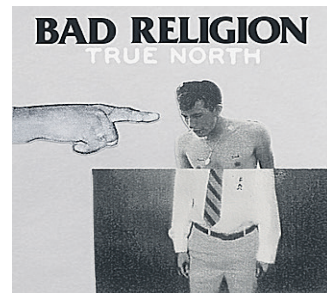
Kiivad Armastajad ***
„Falalan”

Kes on näinud 2009. aasta suvel esietendunud lavastust „Kiivad armastajad” Dominiiklaste kloostri hoovis, suhtub ilmunud plaati kindlasti soodsalt eelarvamusega. Nooruslik, hoogne ja humoorikas lavastus, mis baseerus viis sajandit vanal *commedia dell'arte* stsenaariumil ning kandis muusikas edasi noorte tegemise õhinat. Neid samasuguseid madrigale täis plaate on aga kammitsetum, nagu vabast õhust stuudiosse toodud hää. Hoogu on vähem ja jämeda liivapaberiga antud sügavat lihvi rohkem. „Falalan” on seega eelkõige inimesele, kes naudibki renessansiaja vokaalmuusikat ainult selle enda pärast. ● **Tiiu Laks**

PUNK

Bad Religion ***
„True North”

Bad Religionis on kohtunud mõned huvitavad omadused. Need oleks: 1) oskus õigel ajal ja õiges kohas kokku tulla; 2) asutada plaadifirma Epitaph; 3) teha iga paari aasta tagant plaat; 4) saada väga kuulsaks; 5) olla selle kõige juures neetult igav ja pateetiline. „True North” on üks neist plaatidest, mille peal on kõik põhimõtteliselt õige. Õiged akordid, seaded, sõnad, refräänid, kõla. Aga ometi on üks asi põhimõtteliselt valesti. Energia. Pea täielik tühi-käik, sest isegi oma keskmiselt paariminutiliste lugude juures – vana hea tagasi-oma-hardcore-juurte-juurde-teema? – hakkab ta üllatavalt kiiresti tapeedi ilmet võtma. ● **Mart Niineste**

14.02. Salme Kultuurikeskus **ESIETENDUS!**

15.02. Märjamaa Rahvamaja / 16.02. Rannu Rahvamaja / 18.02. Teater “ENDLA”
19.02. Jõhvi Kontserdimaja kammersaal / 20.02. Haljala Rahvamaja / 21.02. Salme Kultuurikeskus
26.02. Põltsamaa Kultuurikeskus / 05.03. Rapla Kultuurikeskus / 10.03. Rakvere Teater
11.03. Salme Kultuurikeskus / 14.03. Keila Kultuurikeskus / 18.03. Kunda Klubi
28.03. Aruküla Kultuurimaja / **Etenduste algus kl. 19.00**

Ootamatu ettepanek

Richard Baer (USA)

HELGI SALLO
RAIVO TRASS
RAIVO METS
VELJO REINIK

LAVASTAJA:
EERO SPIRIT

VANA BASKINI TEATER

Reisikaart					
RIIK		AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	2013. a.: 15.-21.04; 7.-13.07; 20.-26.07; 4.-10.08; 19.-25.08	2013. a.: aprill: al. 189 € juuli – august: al. 196 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseinode komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Tšehhi (7 päeva)	2013. a.: 17.-23.03; 12.-18.05 12.-18.06; 29.06-5.07; 14.-20.07; 26.07-1.08; 11.-17.08	2013. a.: märts: al. 176 € mai: al. 186 € juuni – august: al. 196 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s Mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell *** lisatasu eest Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Tšehhis! Praha, Karlovy Vary, Kutna Hora - kõik linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
LÕUNA-EUROOPA	Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 16.-24.03; 16.-24.03*; 20.-28.04; 11.-19.05; 8.-16.06; 2.-10.07; 21.-29.07; 3.-11.08; 18.-26.08; 13.-21.09	2013. a.: al. 298 € august: al. 308 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € 16.-24.03.2013. – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Põhja-Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 6.-14.04 22-30.07 10.-18.07 28.09.-6.10	2013. a.: aprill: al. 309 € 10.07: al. 345 € 22.07: al. 319 € september: al. 309 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
AASIA	Bulgaaria Otselend	Mai kuni september 2013, lga nädal	Al. 342 € (reisija kaheses toas)	Transport: otselend Tallinnast. Majutus: hotellid kõik kategooriad, kõik toitlustustüübid Pakutavad kuurortid: Varna (Kuldse Liivad), Burgas (Päikese Rannik). Kohapeal eesti keelse esindaja vastuvõtt ja eesti keelsed ekskursioonid. Reisi kestvus vastavalt soovile 7 kuni 14 päeva.	ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee
	Türgi Otselend	Aprill kuni oktoober 2013, lga nädal	Al. 385 € (reisija kaheses toas)	Transport: otselend Tallinnast. Majutus: hotellid kõik kategooriad, kõik toitlustustüübid. Info: Pakutavad kuurortid - Antalya, Alanya, Belek, Side, Kemer, Bodrum. Kohapeal eesti keelse esindaja vastuvõtt ja eesti keelsed ekskursioonid lisatasu eest. Reiside kestvus vastavalt soovile 7 kuni 14 päeva.	ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee

Viru Reisid

Tallinn
Narva mnt.7-347, III sissepääs, III korrus
Tel. 610 9321, 610 9322
e-post: tallinn@virureisid.ee

Jõhvi
Keskväljak 9
Tel. 337 0594, 337 1216
e-post: viru.reisid@neti.ee

Tartu
Tartu Reisibüroo OÜ,
Turu 2 (Bussijaam)
Tel. 734 4190

Pärnu
Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32
Tel. 444 5105

Väljasõitudega:
Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust
NB! Kindlasti helista ja küsi infot ja vaata meie kodulehekülge: www.virureisid.ee
Püsiklientidele ja gruppidele soodushinnad.
NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub!

REISIKALENDER 2013

Eelregistreerimissoodustus 10 % kuni 01. veebruar 2013

KASTANIÖITES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND (10 p)
14. - 23.04., 15. - 24.04. (lisabuss) **H: 359 €**
HOLLANDI LILLEFESTIVAL (7 p) (laev-buss-laev) 17.04. - 23.04.; 18.-24.04.(lisabuss) **H: 289 €**
HOLLANDI LILLEFESTIVAL (7 p) (laev-buss) 17.04. - 23.04. **H: 259 €**
UUDIS! SUUR REEDE ROOMAS (10 p) 24.03. - 02.04. **H: 275 €**
ITAALIA RINGREIS (9 p)
15. - 23.03.; 16. - 24.03.; 11. - 19.07.; 08. - 16.08; 19. - 27.10. **H: 259 €** kuni **299 €**
KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11 p) 09. - 19.07.; 20. - 30.08. **H: 359 €**
UUDIS! ITAALIA PUHKUS (12 p) 17. - 28.05.; 02. - 13.09.; 18. - 29.09. **H: 349 €**
UNELMATE PARIIS (9 p) 15. - 23.03.; 16. - 24.03.; 27.04. - 05.05.
(kastaniõites Pariis); 26.06. - 04.07. (Euro Disneyland);
08. - 16.08.; 18. - 26.10. **H: 265 €**
PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11 p)
11. - 21.06.; 19.-29.08. **H: 355 €** kuni **379 €**
PARIIS – LOIRE’I ORU LOSSID – BRETOONIMAA ja NORMANDIA (11 p)
7 - 17.08 **H: 339 €**
LONDON-PARIIS 26.06. - 06.07.; 9. - 19.07. **H: 369 €**
UUDIS! INGLISMAA IMELISED PAIGAD JA LONDON (10 p)
25.06. - 04.07. **H: 329 €**
UUDIS! LONDONI KARNEVAL ja VANA HEA INGLISMAA (10 p)
21.08. - 30.08. **H: 319 €**
ŠOTIMAA-INGLISMAA-LONDON 23.07. - 04.08. **H: 419 €**
19.-29.08. (lisareis) **H: 389 €**
SLOVEENIA-HORVAATIA-BOSNIA ja HERTSEGOVIINA PUHKUS (13 p)
16.-28.05.; 25.06. - 07.07.; 09. - 21.07.; 18. - 30.08.; 04. - 16.09.
H: 315 € kuni **349 €**

HORVAATIA-SLOVEENIA RINGREIS (10 p) 26.04. - 05.05.; 16. - 25.05.; 25.06. - 04.07.; 10. - 19.07.; 18. - 27.08.; 04. - 13.09.; 19. - 28.09.
H: 249 € kuni **275 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA-ALBAANIA (14 p)
01 - 14.09 **389 €**
BAIERIMAA-SVEITS-LIECHTENSTEIN (9 p)
27.04. - 05.05.; 09. - 17.08. **H: 289 €**
AUSTRIA-BAIERIMAA-SVEITS-LIECHTENSTEIN (10 p)
26.06. - 05.07. **H: 319 €**
FANTASTILISED AUSTRIA VÄIKELINNAD (9 p)
27.06. - 05.07.; 08.07. - 16.07. **H: 319 €**
BERLIIN JA TROOPILINE PARADIIS (6 p)
16. - 21.03.; 17. - 22.03.; 02. - 07.06.; 16. - 21.06.; 10. - 15.07. **H: 149 €** kuni **169 €**
UUDIS! REIS SAKSAMAA SÜDAMESSE 11. - 18.06. **H: 269 €**
SAKSA HANSATEE-BERLIIN-TAANI (9 p) 11. - 19.07. **H: 299 €**
HISPAANIA PUHKUS (14 p) 26.04. - 09.05.; 20.09. - 03.10 **H: 419** kuni **449 €**
HISPAANIA PUHKUS (12 p)
26.04. - 07.05; 25.07. - 05.08.; 24.09. - 05.10.; 20. - 31.10. **H: 349** kuni **399 €**
VÄIKE HISPAANIA RINGREIS (13 p) 24.07. - 05.08 **H: 379 €**
SUUR HISPAANIA RINGREIS (15 p) 24.07. - 07.08. **H: 447 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p)
17. - 29.05.; 21.07. - 02.08. **H: 369 €** kuni **409 €**
SUUR KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (15 p)
25.06. - 09.07. **H: 439 €**
UNELMATE KESK-NORRA (7 p) 04.06. - 10.06.; 19. - 25.08.; 20.-26.08.
(lisabuss); 25.-31.08.(lisareis) **H: 289 €**
PÕHJA-NORRA (NORDKAP), LOFOODID ja LAPIMAA (8 p)
15. - 22.06.; 06. - 13.07.; 03. - 10.08. **H: 299 €**
UUDIS! JÄRVEDEMAA SOOME (3 p) 10.-12.07.; 30.07. - 01.08. **H: 189 €**
ST. PETERBURG-TSARSKOJE SELO-PETERHOFF (3 p) 09. - 11.05;
24. - 26.05.; 31.05. - 02.06.; 20. - 22.06.; 05. - 07.07.; 18.07. - 20.07.; 23. - 25.08.

H: 119 €
UUDIS! LÄTI-LEEDU SUUR RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (6 p)
16. - 21.07. **H: 169 €**
UUDIS! LÄÄNE-UKRAINA-MOLDOVA-KHIEV (12 p) 13. - 24.05. **H: 339 €**
UUDIS! NOSTALGILINE VALGEVENE (7 p) 26.06. - 02.07. **H: 209 €**
UUDIS! PRAHA JA KARLOVY VARY
17. - 21.03.; 01. - 06.06.; 10. - 15.08.; 16. - 21.06. **H: 169 €**
UUDIS! BUDAPEST JA KRAKOW 16. - 21.03.; 01. - 06.06.; 10. - 15.08. **H: 169 €**
UUDIS! LÕUNA-POOLA JA LÄÄNE-UKRAINA
15. - 21.06.; 10. - 15.08. **H: 199 €**
UUDIS! KESK-EUROOPA PÄRLID (PRAHA-KARLOVY VARY-VIIN-BUDAPEST, WIELIZCKA) 15. - 22.06. **H: 259 €**
UUDIS! CZESTOCHOWA - PRAHA -VARSSAVI- KARLOVY VARY
17.-21.03.; 01.-06.06.; 16.-21.06.; 10.-15.08.; 20.-25.10. **H: 169 €**
PREISIMAA -VARSSAVI 10.-15.08. **H: 169 €**
IDA-EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (14 p)
25.06. - 08.07.; 03. - 16.09. **H: 399 €** kuni **449 €**
RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS PUHKUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13 p) 02.-14.09. **H: 339 €**
HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO RINGREIS (21 p) 18.09 - 08.10 **H: 829 €**
MALTA JA SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16 p)
20.09 - 05.10 **H: 640 €**
SUUR TÜRGİ RINGREIS JA KÜPROS (23 p) 21.09. - 13.10. **H: 799 €**
ENEKEELSE GRUPID!
UUDIS! ITAALIA PUHKUS (12 p) 31.05. - 11.06.; 09. - 20.09. **H: 349 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA PUHKUS (12 p)
01. - 12.06.; 25.07. - 05.08.; 18. - 29.08. **H: 319 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA (10 p)
01. - 10.06.; 25.07. - 03.08.; 20.08. - 29.08. **H: 249** kuni **275 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p)
11.06. - 23.06.; 28.07. - 09.08.; 10. - 22.09. **H: 369 €** kuni **409 €**

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

Kiirabiskandaal luubi all

» Kas kiirabiliidu juhid sepietsesid kartelli? Konkurentsiamet uurib, kapo on ootel.

LOE VEEL:

» Vana mees elab 50 SENDIGA PÄEVAS.

» Miks Eestis ei lubata PISTRIKEGA jahti pidada?

SLOVEENIA SAI POOLFINAALI

Hispaanias toimuval käsipalli meeste MM-il jõudsid poolfinaali võõrustaja Hispaania, Taani, Horvaatia ja üllatusmeeskond Sloveenia. Välja jäid tiitlikaitsja Prantsusmaa, Saksamaa,

Ungari ja Venemaa. Täna poolfinaalides kohtub Hispaania Sloveeniaga ja Taani Horvaatiaga. Pronksikohtumine peetakse laupäeval ja finaali pühapäeval. **Delfi**

TRIIN OJASTE SAI MM-IL 16. KOHA

Eesti suusatajatest sai Librecis toimuvatel U-23 maailma meistrivõistlustel eile kõrgeima koha Triin Ojaste, kes oli 10-kilomeetrisel vabatehnikasõidul kuuteistkümmes. Sõidu võitis

norralanna Ragnhild Haga, kellele eestlanna kaotas 2.01,1. Meeste 15 kilomeetri sõidus võitis kulla Sergei Ustjugov. Parima eestlasena sai Raido Ränkel 33. koha (+2.44,3). **Delfi**

BARUTO VÕITIS

Baruto kirjutas Tokyos sumo suurturniiril oma kontole seitsmenda võidu, kui alistas Toyonoshima. Ozeki tiitli tagasi võitmiseks peab ta võitma kõik järelejäänud kolm matši. **Delfi**

Anett Kontaveit jõudis neljandat suurturniiri järjest poolfinaali

Anett Kontaveit jõudis Austraalias neljandat juunioride slämmiturniiri järjest poolfinaali.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epi.ee

Täna hommikul kohtub Anett Kontaveit nelja parema seas tšehhitari Kateřina Siniakovága, kelle alistamine avaks eestlannale Austraalias ka finaali ukse. Poolfinaal toimub kolmanda väljaku teise mänguna. Esimeses kohtumises selgitavad Horvaatia tennisist Ana Konjuh ja venelanna Jelizaveta Kulitškova esimese neidude turniiri finalisti.

Endast paar kuud noorema Siniakovága mängis Kontaveit ka sügisel US Openi kolmandas ringis, kus ta alistas tšehhitari mõlemas setis 6 : 4. WTA edetabelis on Kontaveit 399., tšehhitari 1062.

Eile varahommikul rõõmustas Kontaveit oma fänne veerandfinaali võiduga, kus ta alistas vaid 50 minutiga sakslanna Antonia Lottneri 6 : 1, 6 : 3. „Täna (eile – toim) tuli kindel võit. Aitäh kõigile kaasajatele ja pöidlahoidjatele,

Anett Kontaveit pidi septembris US Openi noorteturniiri finaalis tunnistama ameeriklanna Samantha Crawfordi paremust.

Foto: AFP/Scanpix

Eestlannat ei seganud ka meeletu kuumus: termomeeter näitas 40 kraadi.

see tähendab mulle palju,” kirjutas Kontaveit oma Facebooki kontol. Eestlannat ei seganud ka meeletu kuumus: tennisväljakul näitas termomeeter koguni neljakümmend soojakraadi!

Veerandfinaalis sakslanna alistamine tähendab ühtlasi, et Kontaveit jõudis neljandat

juunioride slämmiturniiri järjest vähemalt poolfinaali. Ilus seeria algas möödunud aastal Prantsusmaal. Senine suurim saavutus oli just US Open, kus Kontaveit kaotas finaalis Samantha Crawfordile.

Võrreldes Kontaveiti edemist juunioride suure slämmi turniiridel Kaia Kanepiga,

saab esile tuua, et noorem tennisist ületab Eesti naiste esinumbrit küll stabiilsusega, ent tiptulemus on Kanepil vägevam. Võitis ta ju 2001. aastal French Openi noorteturniiri, alistades finaalis Svetlana Kuznetsova. Samal aastal mängis ta US Openil üle nii Dinara Safina kui ka Maria Šarapova, ent kaotas veerandfinaalis Marion Bartolile. Peale selle mängis Kanepi veel ka 2000. aastal nii Prantsusmaal kui ka USA-s, ent kogus üksikmängus kahe turniiri peale kokku vaid ühe võidu.

Rekordipüstitaja langes

Tänavustel Austraalia lahtistel meistrivõistlustel ei kohanud venelanna Maria Šarapova naiste üksikmängus viie esimese matši jooksul pea üldse vastupanu ja loovutas vastastele kokku vaid üheksa geimi. Tulemus märkis ühtlasi ka uut turniiri rekordit. Eelmine tiptulemus oli 1991. aastast Monica Seleši nimel, kellel oli poolfinaaliks ette näidata vaid tosin geimikaotust.

Erinevalt Selešist ei lõpeta Šarapova rekordseeriat aga turniirivõiduga. Poolfinaalis peatas maailma teise reketi

tormijooksu hiinlanna Na Li, kes alistas Šarapova mõlemas setis 6 : 2.

Teises poolfinaalis sai läbi noorema põlvkonna Ameerika staari Sloane Stephensi tähelend. Kõigest 19-aastane ameeriklanna, kes alistas veerandfinaalis kuulsa kaasmaalanna Serena Williamsi, pidi tunnistama maailma esireketi Viktoria Azarenka 1 : 6, 4 : 6 paremust. **•**

AUSTRALIAN OPEN

NEIDUDE VEERANDFINAALID

Anett Kontaveit – Antonia Lottner (SAKSAMAA) **6 : 1, 6 : 3;**
Ana Konjuh (HORVAATIA) – **Barbora Krejčíková** (TŠEHHI) **6 : 4, 6 : 4;**
Kateřina Siniaková (TŠEHHI) – **Jelena Ostapenko** (LÄTI) **6 : 2, 6 : 2;**
Jelizaveta Kulitškova (VENEMAA) – **Elise Mertens** (BELGIA) **6 : 4, 7 : 5**

NAISTE POOLFINAALID

Li Na (HIINA) – **Maria Šarapova** (VENEMAA) **6 : 2, 6 : 2;**
Viktoria Azarenka (VALGEVENE) – **Sloane Stephens** (USA) **6 : 1, 6 : 4**

MEESTE POOLFINAAL

Novak Djoković (SERBIA) – **David Ferrer** (HISPAANIA) **6 : 2, 6 : 2, 6 : 1**

Romanenkovi isiklik rekord andis suuna ka Glebovale

Naistest on taas favoriit enamikust hooaja esimese poole võistlustest loobunud Kostner.

Kristi Kirsberg

kristi.kirsberg@epi.ee

Eile üllatas Zagrebis peetaval iluuisutamise EM-il meeldivalt meesüksiksõitja Viktor Romanenkovi, kes kogus lühikavas isiklikku rekordit tähistava punktisumma 59,66 ja sai sellega 13. koha. Sama palju kui rekord rõõmustas sportlast ka tehniline hinne 35,11, millega ta täitis MM-i normi (35,0 punkti).

Lühikava võitis kahe aasta tagune Euroopa meister Florent Amodio (Prantsusmaa) 89,82 punktiga. Talle järgnevat Javier Fernández (Hispaania) 88,80 ja Brian Joubert (Prantsusmaa) 83,93 punktiga.

Vanameister Jevgeni Pljuštšenko (Venemaa) kogutud 74,82 punkti ja kuues koht valmistas seitsmekordsele Euroopa meistrile nii suure pettumuse, et ta otsustas vabakavast loobuda.

„Minu jaoks ei olnud Viktori tulemus üllatus. Ma ei saa öelda, et olen sellise kaviga harjunud, kuid ta oli selleks võimeline,” sõnas Romanenkovi treener Anna Levandi.

„Kui mõelda sellele, et Viktor sõidab sel hooajal kolmanda uisupaariga ja kui raske hooaeg on seljataga, on muidugi tegemist hea tulemusega,” lisas Levandi, kes sõitis oma õpilasega võistluspaika kolm päeva varem. „Õpime alles üksteist tundma. Nägin, kuidas Pljuštšenko kõrval nii jääll kui ka vaibal harjutades õppis Viktor sama palju kui kuu aega oma Premia jäähallis treenides,” tõdes treener.

Foto: Reuters/Scanpix

Viktor Romanenkov uisutas elu parima lühikava.

Nüüd peab noormees aga külma närvi säilitama, seda enam, et Pljuštšenko loobumise järel sattus Romanenkov tugevuselt teise soojendusgruppi.

Gleboval muresid pole

Täna alustab ka Eesti suurim lootus Jelena Glebova. 2010. aasta EM-il kümnennda koha saanud ja mullu 11. kohal lõpetanud seitsmekordne Eesti meister jõudis võist-

luspaika üleile õhtul. „Treeningud on läinud plaanipäraselt, suuri muresid mul ei ole, lähen võistlema positiivse tundegega,” kinnitas Glebova.

„Kõige rohkem teeb mulle rõõmu, et näen sõpru ja saan uisutada ilusal ja suurel areenil,” rääkis Glebova, kes viie aasta eest, kui Vana Maailma meistrid samuti Horvaatia pealinnas selgusid, jäi vigastuse tõttu kõrvale. „EM ja MM on alati olnud mu lemmikvõistlused: kord aastas kogunevad kõik ala parimad kokku. Muidugi on see iga sportlase jaoks suur sündmus,” lisas ta. Tänavu on Glebova näidanud väga särevalt lühikava, vabakava pole aga soovitud õnnestunud. **•**

Foto: Karin Kalujäte

Spordihooned said elustamisaparaadid

Eesti olümpiakomitee eestvedamisel jõudis kümnesse Eesti spordikompleksi elustamisaparaat AED ehk defibrillaator. „Meditsiinilise kontrolliga ei ole võimalik äkksurma ohtu diagnoosida. Defibrillaator tõs-

tab ellujäämisvõimalused mitmekordseks nii tipp-, noor-, harrastussportlaste, treenerite kui ka spordivõistluste pealtvaatajate seas,” sõnas paljude sportlaste arst Mihkel Mardna. **• EPL**

Motokohtunik purustab müüdi headest memmedest

Mootorisporti õigusemõistjad on samuti hädas sportlaste ja pealtvaatajate suhtumisega.

Aet Süvari
aet@ep.ee

Eesti Päevalehe möödunud nädala lugu pallimängualade kohtunike ametiraskustest tõi esile kitsaskohti ka teiste sportlaste õigusemõistjate töös. Näiteks mootorisporti kohtunikud lepidavad pahatihti tasuta tööga, pealegi pole neil erinevalt pallimängualadest seljatega alaliidu tuge ja kontrolli.

Eesti autosportlilidu kohtunike kolleegiumi liige Raul Koov on üks tunnustatumaid siinseid kohtunikke, kes käinud õigust mõistmas nii WRC-ralli kui ka vormel 1 etappidel. Autosport näib vähemalt kohalike rallivõistluste populaarsust vaadates olevat eestlaste seas väga armastatud ala, kuid on siiski tõsiasi, et ka mootorisporti kummitab sama pöud, mis pallimänge: kohtunikke lihtsalt ei ole ega tule ka juurde.

Miks? „Eks suuresti ikka samadel põhjustel, mis muus spordis: kehvad tasud, sportlaste ja pealtvaatajate suhtumine, samuti üldine kehva majanduslik seis, mis on paljud tegutsevad kohtunikud viinud Soome või Norrasse tööle,” selgitab Koov, kelle sõnul pole isegi alaliidul ülevaadet, kui palju kohtunikke Eestis pidevalt tegutseb.

Sõltuvalt võistluse suuruselt vajatakse mootorisporis raja äärde ja tehnilistesse aladesse tunduvalt rohkem õigusemõistjaid kui näiteks palliplatsi kõrval. Väiksematel kohalikel krossidel või sprintidel saab Koovi sõnul 10–15 kohtunikuga hakkama, suuremad võistlused nõuavad juba 60–80 ja päris suured nagu Rally Estonia sadakonda inimest. Kust kõik need kohtunikud välja võetakse, kui pole olemas isegi kindlat koolituse ja litsentseerimise süsteemi?

Hullud vanaemad

Koovi sõnul ongi see üks suurem murekoht. „Kuigi meil on kirjas, et koolitused peaksid regulaarselt toimuma, ei ole see käima läinud.”

Autosportdiliit on vastu võtnud otsuse, et litsentseerimine peaks toimuma, kuid vahepeal alaliidus lahvatanud vastuolud on selle käivitamist edasi lükanud. Kuigi praegugi tuleb kohtunikul litsents ette näidata, võivad seda Koovi sõnul väljastada kõik klubid, kelle ülesanne on korraldada ka koolitus. „Kuid mis koolitus? Kohalikke võistlusi korraldavad klubid võivad koku kutsuda ka koolinoored ja pensionärid ja nendega küm-

Esimese eestlasena vormel 1 sarjas kohtunikutööd teinud Raul Koov poseerib kolmekordse maailmameistri Sebastian Vetteli auto kõrval. Suurvõistlustel õiguse mõistmine on auasi ja tuleb kohtunikul omast taskust kinni maksta.

Foto: Raul Koovi erakogu

Kust kohtunikud võetakse, kui pole koolituse ja litsentseerimise süsteemi?

Kes on Raul Koov?

- Tegutsenud kohtunikuna 2003. aastast
- Soome kohtunikulitsentsi omanik
- Osalenud tehnilise kontrollörina 12 WRC-etapil (7 korda Soomes, 3 Rootsis ja 2 Itaalias) ja tehnilise kontrolli kohtunikuna F1 etapil Monzas (septembris 2012)
- Juhtinud tehnilist komisjoni Palanga ja Riia 1000 km sõitude ja enamikul Balti autoringrajasarja etappidel
- Soome autoringraja meistrivõistluste (FINRace) tehnilise kontrolli juht
- EAL-i ringrajakomitee, tehnikakolleegiumi ja kohtunike kolleegiumi liige

me minutit rääkida ning selle põhjal viis aastat kestvat litsentsi väljastada. Keegi ei kontrolli, kuidas see koolitus toimib.”

Koov nendib, et karuteen teevad kohtnikuametile kõik sportlased ja pealtvaatajad, kes kipuvad õigusemõistjat kritiseerima, ilma et püüaksidki teda mõista. Mida kõrgema tasemega võistlus, seda mõistlikumalt sportlased siiski asjasse suhtuvad – nagu Koov piltlikult ütleb, ei luba Koov Sebastian Loeb endale sellist käitumist, et ütleks välja, mis ta tegelikult kohtunikest arvab. Kohaliku taseme võistlustel on kohtunikuga õiendamist märksa rohkem ja päris hull on olukord noorteklassis, kus noorsportlaste vanemad on kõige aktiivsemad kohtunike ründajad. „Kuna ootused oma võsukese edu suhtes on suured ning tihti pannakse mängu kogu perekonna rahalised vahendid, ei suudeta tihti oma emotsioone kontrollida,” räägib Koov. „Nii minu kui ka mitme kolleegi ühine arvamus on, et kõige hullem persoon, kellega kohtunik peab võistlustel asju ajama, on vanaema! See, kui kohu-

tavalt suudavad vanaemad käituda ja ennast väljendada, ei kannata trükimusta ning põrmustab kõik müüdid heatahtlikest memmedest.”

Tasuks au

Kõige krooniks ei saa mootorisportikohtunikud enamasti oma töö eest tasu. Kohalikel võistlustel on ette nähtud pävaraha või transpordikulude tasumine, Koovi sõnul on see aga suuresti Ida-Euroopa komme. „Suurvõistlustel on palgalised ainult FIA poolt määratud otsuseid tegevad ametnikud. Kõik teised töötavad vabatahtlikena,” märgib ta.

Kuid sellistel etappidel õigusemõistjaks käimine on auasi. F1-l ja WRC-l kohtunikuks käinud Koov usub, et eestlastele võiks selline karjäär mookamööda olla ka rahalise tasuta. „Selliste etappidele kohtunikuna pääseda on sadu kordi lihtsam ja odavam kui võidusõitjana. Sajast kardipoisist jõuab tippu parimal juhul üks-kaks, aga kui nad õigel ajal rooli käest annavad ja kohtunikutöö kasuks otsustavad, siis on võimalused omal alal tippu jõuda märksa suuremad.”

KOMMENTAAR

Kevadel tuleb süsteem

Martin Harak

autosportdiliidu peasekretär

See probleem on alatine, et kust saada kohtunikke juurde. Vabatahtlikkuse alusel toimiv süsteem teeb õigete inimeste leidmise keeruliseks. Kui pole selget ja püsivat süsteemi, siis see hoiab ka noori kohtunikke pürgijaid eemal. Me pole ka ise selle üle rõõmsad ega uhked, et asjad pole nii, nagu nad võiksid olla. Probleem on meil kaardistatud, kuid projekt on lõpu viimistlemata. Sellega tegeldakse ja kevadeks loodame selle käima lükata.

Täna Delfi Spordis: Kes kerkivad Eesti suusameistriteks?

Piiraja on klubi leidmisele lähedal

Jalgpalliklubi FC Flora

juures harjutanud Raio

Piiraja lendas eile võimaliku uue klubi juurde.

Gunnar Lehest
uudised@ep.ee

„Lähem meditsiinilisele ülevaatusele ja kui kõik õnnestub, kirjutan lepingule alla,” sõnas Piiraja, keda ootab ees kontrollkohtumine. Klubi nime ja riigi soovis ta enne lepingu sõlmimist enda teada jätta.

„Tervis on hea, selle koha pealt on ainult positiivsed uudised. Arvan, et olen jalad alla saanud. Selle eest suur aitäh Flora poistele, kes aitasid tagasi ree peale. Arvan, et saan sellest meditsiinilisest testist läbi,” lisas Piiraja. Tema sõnul oli täiesti reaalne alustada hooaega ka üheksakordse Eesti meistri ridades.

Kuigi viimastel nädalatel on meeskonnast lahkunud ka Gert Kams ja Siim Luts, usub Piiraja, et Floralt on tänavugi head võimalused kõrgete kohtade jagamiseks kaasa rääkida.

„Entusiasmi on kõvasti ning on väga andekaid ja oskuslikke mängijaid. Suhtumise taha midagi ei jää, kui ikka väljas on 15 kraadi külma ja mehed teevad kaks korda päevas trenni, näitab see midagi,” lisas ta.

Õiendus

Eilse Eesti Päevalehe esikülje viide, mis tutvustas Mati Alaveri intervjuud, ei olnud korrektne. Mati Alaver ei öelnud, et Otepää jäi MK-etapist ilma meie sportlaste positiivse dopinguproovi tõttu.

Tegelikult võttis suusatreener Alaver teema kokku niimoodi: „Kui sai selgeks, et Otepääle ei anta MK-etappi, algatas meedia hästi organiseeritud rünnaku: suusaliit on MK-etapi ilmajäämisest süüdi. Suusaliit oli väga keerulises olukorras, sest ühe sportlase dopinguproov oli positiivne. Kõik kasutasid võimalust, et meie organisatsiooni metoodilise järjekindlusega tampida. Sportlaste positiivset dopinguproovi toodi kohe MK-etapi mitteraamises üheks põhjuseks! Selle loogika järgi ei oleks pidanud Venemaa saama taliolümpia korraldusõigust – kui palju on neil olnud positiivseid proove! On selge, et Eesti väike turg ei paku rahvusvahelistele sponsoritele mingit huvi – saime selle eest null punkti.”

Palume Mati Alaverilt ja lugejatelt vabandust.

Aare Reivart, esikülje toimetaja

8 OSCARI NOMINENT

MS12

HUGH JACKMAN ANNE HATHAWAY RUSSELL CROWE

VÕITLE UNISTA LOODA ARMASTA

Hüljatud

WORKING TITLE

FORUM CINEMAS

Saal 1	15:10(v.a L)	16:25(ainult L)
Saal 2	18:00	21:25
Saal 7	11:25(v.a. P, E)	12:15(ainult E)
A.Le Coq Sviit	16:15(ainult L)	17:25(v.a. R, L, N)

"D" ON VAIKNE. KÄTTEMAKS AGA MITTE.

K14

CHRISTOPH WALTZ
LEONARDO DICAPRIO
SAMUEL L. JACKSON

VABASTATUD

DJANGO

CONTOUR FILM

Saal 1	18:25(v.a. L)	21:45(v.a. L)
Saal 5		13:25
Saal 7	14:45(v.a. P, E)	15:35(P, E)
	18:25(ainult L)	21:45(ainult L)
A.Le Coq Sviit	20:45(v.a. R, L, N)	20:55(R)

OSCARI NOMINENT

ANTHONY HOPKINS HELEN MIRREN

HITCHCOCK

KINODES 1. VEEBUEARIST

11 OSCARI NOMINENT

MS12

TEEKOND, MIS MUUDAB SU ELU

PII ELU 3D

FORUM CINEMAS

Saal 1 3D	11:20(v.a. L)	12:25(L)
Saal 2 3D		14:55
Saal 7 3D	18:10(v.a. L, P, E)	19:00(ainult P)
Saal 10 2D	15:45(v.a. L, P)	

OSCARI NOMINENT

JOHN HAWKES HELEN HUNT WILLIAM H. MACY

ARMASTUSE OPPETUNNID

KINODES 8. VEEBUEARIST

MET OOPER HD LIVE: MARIA STUARDA

Saal 1 L 20:00(ainult L)

Saal 7 12:00(ainult P)

A.Le Coq Sviit 20:00(ainult L)

KÄÄBIK MS6

Saal 2 HFR 3D 11:45

Saal 3 3D 18:20

Saal 9 2D 15:30

LUMEKUNINGANNA PERE

Saal 3 3D vene keeles! 11:35(v.a. P)

Saal 6 3D eesti keeles! 11:30

KALAPOEG NEMO PERE

Saal 3 2D vene keeles! 13:35(v.a. L)

Saal 6 2D eesti keeles! 13:30

LAMMUTAJA RALF EELLINASTUS! PERE

Saal 3 3D vene k! 11:15(P) 13:45(L)

Saal 6 3D eesti k! 16:35(ainult L)

Saal 8 2D eesti k! 12:10(ainult L, P)

FILM 43 K14

Saal 3 vene k! 21:35(ainult R, E, K)

Saal 8 14:30 19:40 21:55

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

ILMVOIMATU MS12

Saal 6 21:30(ainult L, E)

Saal 7 21:20(v.a. L, P, E)

HIRMU LAHT K14

Saal 7 22:00(ainult P, E)

NT LIVE: KOHTUNIK kordus! L

Saal 7 19:00(ainult E)

JACK REACHER MS12

Saal 8 11:40(v.a. L, P)
 16:45 || Saal 9 | | 21:10 |
DEEMONID eesti keeles! K14		13:00
Saal 9		
METSIKU LÕUNAMAA ASUKAD MS12		19:05
Saal 9		
007 SKYFALL Saal 10	12:45	MS12
LINCOLN Saal 10	15:45(L, P)	18:25(R, N)
ARGO Saal 10	18:50(v.a. R, N)	21:40

*A.Le Coq Sviiti seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklike pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud

Agnesi rannad
Filmi juhatab sisse Marje Jurtshenko.

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

ARMASTUS
AMOUR
TUNNETE PROOV ELU HÄMARIKUL
MICHAEL HANEKE FILM

25.01

14:00 16:30 19:00

JAHT
THOMAS VINTERBERGI FILMIS
TÖDE ON KÕIGE K

17:30 21:25

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

DocPoint Tallinn:

Püha raamatu vari	18:00
Karmapa- kaks jumalikkuse teed / Tünnimees	20:00
Maja, milles elan	22:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

EESTI EKSPRESS 24. jaanuar 2013

SÖLTUMATU NÄDALALEHT

KGB uurija kahetses enne surma oma tegusid

SILMA LASERLÕIKUSE VARJUPOOL:

noor naine on piinelnud üle kuue aasta kõrvalmõjude käes

Savisaare raamatud: kommunistist rahvuslaseks, seejärel vandenõuteoreetikuks

ÕUES ON KÜLM!

Ole hea, aita mulle soe kodu ehitada!

Kogume toetusi, et ehitada varjupaigas elavatele loomadele uued soojad kodud. Sinu abi aitab luua loomadele paremad elutingimused uute soojade kuutide näol.

Anna oma panus ülekandega MTÜ Aita Nõrgemat arvelduskontole SEB Pangas a/a 10220093334016 või telefoni teel - helistades numbrile 9001212. Ühe telefonikõnega annetat 2 eurot.

Kampaaniainfo leiad MTÜ Aita Nõrgemat kodulehelt

www.armasta.ee

●●● Eesti Päevaleht

TELE2 emt TÄHTN Elion elisa

Maalehe Raamat

Elust koera ja kassiga

Tiina Toomet

"Elust koera ja kassiga" annab ülevaate peamistest muredest ja rõõmudest, millega lemmiklooma omanik kokku puutub. See on kaasahaaravalt kirjutatud nõuan- deraamat, millest leiab tähelepanekuid ja õpetusi, milline elu koos koera ja kassiga olema peaks ja milline ta olla ei tohiks.

Sel korral ei kirjutanud Tiina raamatut üksinda, teda aitasid koer Paula ja kass Maksim - neile mõlemale antakse raamatus sõna.

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

ÜLLE HALLIK

(sünd 1963)

Rahvusringhäälingu Pärnu
stuudio toimetaja

Eesti Ajalehede Liit

Ma armastasin sakslast
11., 15. veebruaril 19.00

Maailmale nähtamatud
pisarad
18., 19. veebruaril 19.00

Keti lõpp
18., 19. veebruaril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja musta
laega saalis, Harju 1, Tallinn

30. jaanuaril 2013 kell 18.00

FILTRITA
CAMEL

Rein Tootmaa
esitleb uut jutukogu
Lumi lõhnab, sigarisädemed
lendavad ja naised on truudusetud.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Piletid 2.- / (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

AEG
KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust.
Pakkuda võib lageraieid
harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuude
müük, tellimine: tel 600 5323

Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TIPOLINN
KINNISVARASÜGAV
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜUME
- ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA
• Kiire ja korrektne vormistamine.
• 15 a. töökogemus.
• **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Jakob Westholmi
Gümnaasium
tähistab kooli
115 aastapäeva.

16.veebruaril 2013
toimub kell 15.00
kontsertaktus
Estonia kontserdisaalis
ja kell 18.00
vilistlaspidu koolis.

Piletid müügil
Piletilevis.

Täpsem info
www.westholm.ee
Või 6622225.

facebook.com/jwg115aastapäev

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.**
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln.
648 6083 www.aolaenu.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige
asjatundjatega.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
• **Õmblusmasinate remont.**
Väljakutsed tel 6566 6063, 551 6633

Ost

• **Ostame kasutatud autosid.**
Tel 5616 2340.

Müük

• **Müüa lõhutud küttepuud.**
Tel 509 2933.
• **Kõik -20% ainult kuni 31.01.**
Kasutatud kontri ja poe mööbel.
Tähetorni 21-j, Tall. E-R 10-17
Apuneks.ee
• **Küttepuud, brikett,** tel 654 1100.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab**
alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulise, radikuliidi ja stressi puhul.
Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Töö

• **Püünsi Kool otsib oma tegusasse kollektiivi ÕPPEALAJUHATAJAT (0,75 ak).** Vajalik on vastavus haridus- ja teadusministri 26. augusti 2002. a määruse nr 65 ?Pedagoogide kvalifikatsiooni-nõuded? § 13 nõuetele. Avaldus, CV ja kvalifikatsioonile vastavust tõendavate dokumentide koopiad saata hiljemalt 8. veebruariks aadressile Püünsi Kool, Kooli tee 33, Püünsi küla, Viimsi vald 74013 või e-posti aadressile **jekaterina@pyynsi.edu.ee**. Lisainfo telefonil 6066 919.

Teated

• **Taevasmaa Kinnisvara OÜ (pankrotis) pankrotihaldur Heikki Ojamaa müüb 13.02.2013. a. kell 10:00 Tallinnas, Kotzebue 9 asuvates OÜ Haldur ruumides toimuval avalikul suulisel enampakkumisel alljärgnevat vara:**
Asfaldi 4, Tallinn asuv 5644/25644 mõtteline osa kinnistust, registriosa nr 1775601, 100% ärimaa, alghinnaga 203 000,00 eurot (tehing ei ole käibemaksuga maksustatav).
Täpsem info kinnisasja ja enampakkumise tingimuste kohta on avaldatud väljaandes Ametlikud Teadaanded. Täiendav info telefonil 501 4196 ja heikki.ojamaa@mmab.ee

Nüüd kuulutuste
tellimine veelgi
lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte,
Eesti Ekspressi ja Maalehte
ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst
ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga
anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti
kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Mälestame toredat klassiõde

MALLE SAGURIT

avaldame kaastunnet
lähedastele

Tallinna Reaalkooli 88 lend

Mälestame endist head kolleegi

MALLE SAGURIT

Avaldame sügavat kaastunnet
lähedastele

Erik, Eda, Anne

Siiras kaastunne Urmas Männile
perekonnaga armsa

ISA

kaotuse puhul

AS Vennad-Dahl

Südamlik kaastunne Aimele,
Veikole ja Veljole abikaasa ja isa

TIIT TAMMARI

kaotuse puhul

Avo ja Erika

Kirjastus **Hea Lugu** otsib
Agnes Antiku
autoriõiguste pärijaid.

hanna@healugu.ee,
tel 5657 7333

Sügav kaastunne Urmas Murrele
kalli ema

MILITSA MURRE

surma puhul

töökaaslased
Ilmi, Ruth, Aarand, Igor

Kallid Kadrin ja Taivo!
Meie sügav kaastunne

TIIT VEERSALU

ootamatu surma puhul

Stella ja Urve lastega

Avaldame sügavat kaastunnet
Rene Tammistile

ISA

surma puhul

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Mälestame Sind hea sõber

ERIKA ÕUN

Sügav kaastunne poeg Tiidule
perega

Erika, Hendrik, Rene, Riina

Avaldame kaastunnet
Aigi Männikule

ISA

kaotuse puhul

Töökaaslased Hansabist

Mälestame kallist
klassikaaslast

ÜLLE
LÄTTE

Avaldame kaastunnet
tütrele ja emale ning vennale

Ärasaatmine
Rahumäe kalmistul
26. jaan 2013 kl 14

Tallinna 7. Keskkooli
1975a lõpetajad

Avaldame sügavat
kaastunnet lähedastele

JAAN
KUUSINGU

surma puhul

Saku Vallavalitsus
Saku Vallavolikogu

Süütame küünla
kalli

PRIIT
TAMMOJA

25.01.1963 - 19.01.2012

mälestuseks tema
50. Sünnipäeval

Lähedased

Teatame kurbusega,
et lahkunud on

TARMO
VAHER

29.06.1948 - 23.01.2013

Leinavad
ema ja vend perega

Avaldame siirast kaastunnet
Andrusele, Merlele ja Marekile
kalli

EMA, PERELIIKME
JA VANAEMA

kaotuse puhul

Kolleegid
AS Coca-Cola HBC Eestist

On lahkunud spordilembene ja
huumorimeelne

RICHARD
SAU

Südamlik kaastunne Raimole
isa kaotuse puhul

Klassikaaslased Jõelähtme
kooli päevilt

Sügav kaastunne
Raimole ja Tema lähedastele
isa,

RICHARD
SAU

kaotuse puhul

Aare, Aimi, Toomas, Tõnis
peredega

Vabariigi Presidendi Kantselei
mälestab leinas
Eesti Punase Risti
teenetemärgi kavaleri

ENDEL - JOHANNES
KUUSKE

Ja avaldab südamlikku
kaastunnet lahkunu omastele

Teatame kurbusega,
et on lahkunud meie kallisi

ERNST – EDUARD
AASAMÄE

23.07.1930 – 23.01.2013

Leinavad omaksed

Ärasaatmine
28. jaan kl 11
Tallinna Krematooriumi
kabelis Pärnamäel

Avaldame siirast kaastunnet
Pia Männikule

ISA

kaotuse puhul

DSV Transport AS

Vabariigi Presidendi Kantselei
mälestab leinas
Kotkaristi teenetemärgi
kavaleri

AUGUST -
VOLDEMAR SPITZI

ja avaldab südamlikku
kaastunnet lahkunu omastele

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Armastus ja pühendumine (Inglise 2002)

09.55 Terevisioon*

11.55 MI*

12.25 Muusikadokk Vinylmania (Itaalia 2011)*

13.20 Foorum (subtiitritega)*

14.10 Kapital (subtiitritega)*

14.40 Kahekõne (subtiitritega)*

15.00 Ajalik ja ajatu: Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku piiskop Ago Lilleorg (ETV 2007)*

15.30 ETV kuld: Estraad, 3*

16.00 Draamasari Holby City haigla: Armastus ja pühendumine*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Draamasari Öhne 13 (Eesti 2006)

17.40 Draamasari Südameasi: Sogane vesi (Heartbeat, Inglise 2007)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

19.35 Kõõgikodanikud

20.05 Kriminaalsari Hercule Poirot: Mõistatus merel

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Eesti film Püha Tõnu kiusamine (Eesti 2009)

23.30 Pealtnägija*

00.20 Draamasari Südameasi: Sogane vesi (Heartbeat, Inglise 2007)*

01.05 Ringvaade*

01.43 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 427

06.45 Joonissari Garfield: Kõik on suhteline. Täiskontrolliga riik

07.10 Joonissari Kasskoer: Winslow, tule koju

07.35 Joonissari Sylvesteri ja Tweety seiklused: Teisik

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 35

10.00 Keelatud vili*, 48

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5418

11.30 Kodutunne*

12.30 Parim enne*: Interjäär

13.00 Sa ei ole üksik*

13.30 Doktor Oz: Meeste erisaade

14.30 Komissar Rex: Tuhande näoga mees

15.30 Punased roosid, 428

16.30 Keelatud vili, 49

17.30 Roosa teemant, 36

18.30 Kodus ja võõrsil, 5419

19.00 Reporter

20.00 Kuldvillak

20.35 Galileo

21.30 Gaasikontroll

22.40 Unustamatu: Sa oled siin

23.35 Mängufilm Hirmude öö: Teisipoolsus (Underworld, USA/ Saksamaa/ Ungari 2003)

01.45 Mängufilm Kadedus* (Envy, USA/ Austraalia 2004)

03.20 Reporter*

04.10 Mängufilm Ananassiekspress* (Pineapple Express, USA 2008)

TV3

06.15 Multifilm Redakai

06.40 Multifilm Winxid

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Redakai*

07.55 Multifilm Miriam

08.00 Kaunis Lola, 99*

08.55 Kirgede torm, 1554*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6394*

10.20 Võimalik vaid Venemaal *

10.50 Top Shop

11.05 Öhtusöök viiele: Tuntud hääled*

11.35 Põimitud hinged*

12.05 Grace'i päästmine 3, 16: Lövdvad mehed kitsastes pükstes

13.00 Dr House 6, 18: Langenud rüütel*

13.55 Selgeltnägijate tuleproov 13, 4*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6395

15.30 Lena, mu elu armastus, 18

16.30 Kaunis Lola, 100

17.30 Kirgede torm, 1555

18.30 Põimitud hinged: Anne ja Alex

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Öhtusöök viiele: Tuntud hääled

20.00 KINO3: Mängufilm Muumia (The Mummy, USA 1999, seiklus-film)

22.25 KINO3: Mängufilm Hämmeldunud ja segaduses (Dazed And Confused, USA 1993, draama)

00.25 Mängufilm Riddicki kroonikad: Kottpime (Pitch Black, Austraalia-USA 2000, märul)

02.28 TV3play.ee uudised

02.30 Multifilm Samuel: Tagasi Euroopasse

03.05 Multifilm Samuel: Samueli internet

03.40 Seitsmesed uudised

04.05 Öhtusöök viiele: Tuntud hääled*

04.30 Lena, mu elu armastus, 18*

05.15 Seitsmesed uudised

05.40 Kirgede torm, 1044

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2

07.10 Animasari Arva ära, kui palju ma sind armastan* **07.20** Animasari Beni ja Holly väike kuningriik* **07.30** Animasari Stella ja Sam* **07.45** Lastelavastus Pätü, 4/9* **08.15** Lastetuba* **08.30** Kalailm* **09.00** Ringvaade* **10.05** Midsomeri mõrvad **11.46** ERR-i uudised **14.50** Smallville* **15.30** Iluuisutamise EM Zagrebis: Naiste lühikava **17.00** Esineb: Ewert and The Two Dragons - Sailor Man, Lenna - Önnelaul, HU2 - Filosoofia, anatoomia, Stig Rästa - The Only Sound **18.00** Animasari Joona jutud **18.20** Animasari Maša ja karu **18.30** Lastetuba: Meisterdame Mariga **18.45** Animasari Suursilm **18.55** Animasari Beni ja Holly väike kuningriik **19.05** Animasari Stella ja Sam **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** Nostalgiasari Neli tankisti ja koer, 1/21* **20.55** Minuscule **21.00** Iluuisutamise EM Zagrebis: Jäätantsu vabatants **23.20** Erica* **00.05** Zeitgeist, 3/11: Ärge pange tähele kardinataguseid inimesi (Zeitgeist: The Series, USA 2008)* **00.50** Eesti TOP 7* **01.35** Midsomeri mõrvad: Maskeeritud mõrv (Midsomer Murders, Inglise 1999)* **03.22** ERR-i uudised

Kanal 11

06.30 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen* **10.50** Madin elutoas **11.20** Superlapsehoidja* **12.10** Top Shop **12.25** Lihtne, kiire, maitsevil* **12.55** 10 aastat nooremaks USA* **13.25** Piinlikud haigused **14.20** Südametukse, 89 **15.20** Südametukse, 90 **16.10** Superlapsehoidja **17.05** Naistekliinik **18.00** Doktor Oz: Kas te olete normaalne või hull? **19.00** Pilvede all **20.00** Ellen **21.00** Mängufilm Romantiline reede – Minu nädal Marilyn Monroe'ga **23.00** Kamenskaja **00.00** Reporter **00.50** Naistekliinik* **01.35** Pilvede all* **02.20** Eva Luna, 13 **03.05** Soengukeisrid **03.30** Doktor Oz **04.15** Doktor Oz* **05.00** Reporter* **05.45** Talisman, 66

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 2, 44 **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 66 **11.00** Rahutegija **13.30** Kodu keset linna 2, 45 **14.00** Tähevärv Atlantis 5, 19 **15.00** Kutsuge Cobra 11 5, 66 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 16 **16.30** A rühm 2, 16 **17.30** Kutsuge Cobra 11 5, 67 **18.30** Simpsonid 23, 13 **19.00** Perepea

TV6

4, 59 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 17 **20.00** 3rd Rock from the Sun 2, 30 **20.30** Simpsonid 23, 14 **21.00** KINOÖHTU: Tehtud mehed **23.00** Paljalt naljakas 1 **23.30** Vabaduse hind 1, 5 **00.20** Teismeliste seksielu, 1 **01.15** Nurjatud tüdrukud 1, 5 **02.05** Salatoimikud 9, 13 **03.00** Hommikuraadio **05.00** Kodu keset linna 2, 45 **05.25** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Eesti kõige-kõige* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Maailma kõige hämmastavamad videod* **09.20** Conan* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.50** Metsikud inglid* **14.45** Walker – Texase korralvur* **15.35** Maailma kõige hämmastavamad videod **16.25** Merepatrull **17.15** Metsikud inglid **18.10** Walker – Texase korralvur **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Driftikuningad, 3 **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kuulsuste surmaheitlus **22.00** Viva La Bam, 15 **22.30** Kliitähed **23.00** Madventures **23.30** Elajas **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sobiv päev oma töökohta või kodu kunstipäraselt kaunistada. Nagu ka uut mööblit osta, tuhme ja halle pindu üle värvida.

SÕNN Üsnagi pingeline päev, eriti just ühiskondlikus ja sotsiaalses plaanis. Suhe bossi või kellegi teise tähtsaga võib tuua ebakõlasid.

KAHSIKUD Üritad küll suurelt mõelda, kuid takerdud argimurede pisasjadesse. Ära lase end sellest häirida, vaid säilita ikka silme ees kindel tulevikukujutus!

VÄHK Lähisuhetes kipud nüüd üle mängima – võid oma partneri üle domineerida ja sundida teda tegema midagi, mis on talle vastumeelne.

LÕVI Sul on tunne nagu kuningal, keda kamp vandenõulasi kavatseb kohe troonilt tõugata. Võimust ja võimalustest ilmajäämise hirm paneb sind tegutsema.

NEITSI Sul on tunne, et oled juba ammu muudatusteks ja asjade-olude ümberhindamiseks valmis. Samal ajal ei sõanda sa siiski teha seda esimest otsustavat sammu.

KAALUD Oled millegi kauni või romantilise ootuses. Praegu on sul suurepärase ilutaju ning näed kõiki ja kõike läbi mingi poeetilise filtri.

SKORPION Kujunevad olukorrad annavad sulle nüüd võimaluse õppida ja midagi uut teada saada. Tahad oma mõtteid kellegagi jagada. Hea päev ka reisimiseks, välismaaga suhtlemiseks.

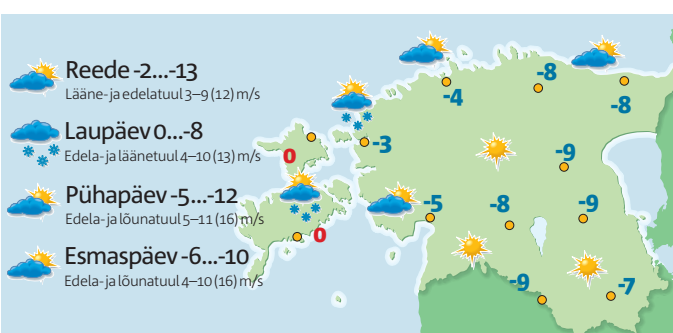
AMBUR Püüa seltskonnas, kus sa kõiki hästi ei tunne, jääda mõõdukaks ja taktitundeliseks ning hoida neutraalset joont.

KALJUKITS Tunned, et keegi loodab sinu käest midagi, mida sa ei saa talle pakkuda. Oled sa selles ikka kindel? Kipud ennast ja ka teisi liiga tõsiselt ja traagiliselt võtma.

VEEVALAJA Mida vajad sina ja mida sinult vajatakse? Sinu kui ühiskonnaliikme ja sinu kui kordumatu isiku vajadused ei pruugi sugugi kokku langeda.

KALAD Inimestega kohtudes oskad leida ühist keelt kõige erinevamate tüüpidega. Mõni kokkusaamine võib siiski kaasa tuua ootamatuid tagajärgi.

ILM

Eesti	PUTUKAS	RING-HÄÄLING	SPORDI-VAHEND	VANA VÄETI	SEE, KELLE-LE MISKI KUULUB	TIK...	ÜLEMAST SEISUSEST ISIK	ÕILIS	PEKSMINE
	IVAN-VANJA, VLADIMIR	MEHENIMI	TROOPILINE PUUVILI	LIND	EKSIMUS	TAGUMIK	... JA EMANE	OHUKESKES KULUNUD RIE	ELBE JOE LISAJOGI
EESKUU, ALG- VÕI PÕHITUUP									
... HINT									
NAISENIMI									
KASAKATE KOOSOLEK									
PUTUKAS									
1500.									
JOOVIKAS									
... VALSS									
PARTISAN									
ÜLISTUS-LAUL									
VÄÄRT-PÄBER									
LINN BUL-GAARIAS									
MANA-MINE									
PEEN NIT-JAS MOO-DUSTIS									
KOOLI-TARVE									
ANNUS									
KEHA									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODIID

•• Kaks meest joovad hommikul baaris ahnete sõõmudega õlut. Ühe nägu lööb järjest rohkem särama – pohmell hakkab järele andma –, teine aga muutub üha süngemaks. „Miks sa täna nii morn oled?“ küsib esimene.

„Mäletad, Jaan jõi end eile maani täis?“

„No ja siis?“

„Ma viisin ta koju.“

„Noh?“

„Panin ta nii osavalt voodisse, et ta naine isegi ei ärganud. Just äsja tuli mulle aga meelde, et Jaan sõitis üle-eile nädalaks komanderingusse.“

•• Naine: „Mees peab oma

naisele rääkima ainult „armastan“, „ostan“ ja „sõidame!“

Mees: „See on väga kerge: „armastan õlut“, „ostan spinningu“ ja „sõidame kalale!“

•• Loomaia talitaja ronib kihlveo peale tiigripuuri, pistab talle suhu käe, jala ja lõpuks ka pea, ning võidab tuhat eurot.

„Kuidas sa, hull inimene, sellega küll toime tulid?!“ imestavad asjast kuulda saanud sõbrad.

„Ah, mis seal erilist!“ lööb talitaja käega. „Tuhat eurot on oluliselt suu-rem raha kui see, mille eest ma 30 kilo liha ostsin ja tiigri enne kurguni täis söötsin.“

Meie planeet

VÄIKE NÕID

MEIE PLANEET : KOHVIPAUSID

AGA MULLE NÄITEKS JARJEKORRAD MEELDIVAD...

ÕNNEKS LEIAN IGA PÄEV MÕNE MILLES SINUGA KOOS SEISTA...

ALLAHINDLUS →

Dilbert

SCOTT ADAMS

MÄNGISIN PEBBLE RANNAS TERVE NÄDALA-VAHETUSE GOLFI.

MINA MÄNGISIN X-BOXIGA SIMULAATORIL.

SEE POLE ÜLDSE SEESAMA.

KASUTASIN TÄIGSSPEKTER-VALGUSTUST, MIS TÄPSELT IMITEERIB PÄIKESE-VALGUST.

OLED PROOVINUD ELADA MAJAS, KUS AKNAD LAHTI KÄIVAD? TÄITSA VÄRSKENDAV KOGEMUS.

MINA SAIN VÄRSKET ÕHKU.

2 -15-12 ©2012 Scott Adams, Inc./Diet by Universal Uclick

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

1			9			7
9		2			6	
			8		9	5
		8				4
	6	4		2	3	
7				5		
1	4		5			
	3			6		5
8		7			3	

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

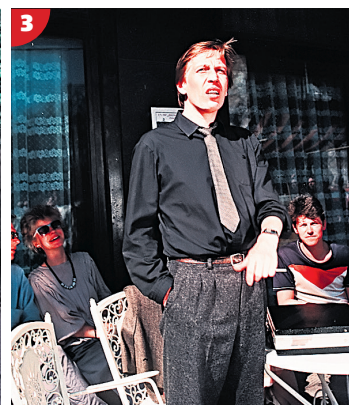
Mängi: www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

7	6	2	8	3	4	5	1	9
1	8	4	7	5	9	6	2	3
9	5	3	1	2	6	4	7	8
2	9	7	6	4	3	8	5	1
5	3	1	2	7	8	9	4	6
8	4	6	9	1	5	2	3	7
3	1	9	5	6	2	7	8	4
6	7	5	4	8	1	3	9	2
4	2	8	3	9	7	1	6	5

-1- Lembit Ulfsak mängis hipiveriga Kramvoltit.
-2- Mart (Madis Kalmet), Merike (Gita Ränk) ja baarmen Peeter (Heigo Mirka)
-3- 1980. aastate lõpu äge mees Mart
-4- Mart oma isaga (Heino Mandri)

Filmiklassika

Andres Laasik
toimetaja

TSITAAT

Ajastu eripära

Madis Kalmet oma rollist:

- „Tema [Mart] paigutas inimesi ühte kohta, teise kohta. Üritas sellega teenida. Tänapäeval oleks võinud tema kohta öelda – kinnisvaraboss. Tol ajal oli see algstaadiumis äri.”
- „Ma arvan, et selle filmi üks oluline väärtus on dokumentaalne plaan, lisaks stoorile ja kunstilisele ambitsioonile.” (ETV saatest „Kaadris”)

FILMISARJA 41. FILM

„Ma pole turist, ma elan siin”

- **Stsenaristid:** Benno Kiis, Andres Paling, Peeter Urbla
- **Lavastaja:** Peeter Urbla
- **Operaator:** Mait Mäekivi
- **Kunstnik:** Hillar Parkja
- **Helilooja:** Kuldar Sink
- Osades:**
- **Kramvolt** – Lembit Ulfsak
- **Mart** – Madis Kalmet
- **Merike** – Gita Ränk
- **Mimi** – Laine Mägi
- **Tennisemängija** – Pille Pihlamägi
- **Mardi isa** – Heino Mandri
- **Mardi poeg** – Juhan Raudam
- **Mardi isa naine** – Alice Talvik
- **Baarmen Peeter** – Heigo Mirka
- **Ljuba** – Olga Panner
- **Kokaneiu** – Tatjana Manevskaja
- **Esilinastus** Tallinnas 23. jaanuaril 1989

Eesti filmiklassika
• „Ma pole turist, ma elan siin” tuleb müügile homme koos Eesti Päevalehe nädalalõpuväljandega LP. Hind 4,99 eurot.

Kivilinna külaline võitles ennast mitteturistik

„Lugu oli kolm aastat Moskva ja Tallinna tõtku kinni, enne kui sain filmima hakata,” ütleb filmi „Ma pole turist, ma elan siin” lavastaja Peeter Urbla ajakirjale Teater. Muusika. Kino antud pikas intervjuus. Tegu on filmiinimeste lähiminekuvikus esineva sooviga näidata ennast tsensorite ja Moskva kurjade ametnike ohvrina.

Kui Tallinnfilmi toimetust 29. jaanuaril 1987 filmi käsikirja arutas, juhatas stuudio toimetaja Lauri Kärk jutu sisse, väljendades heameelt, et Urbla võtab lavastada Tallinnfilmi eelmise aasta stsenaariumivõistluse ühe võidutöö, mille kirjutasid kahasse Kalle Käsper ja Andres Paling. Käsikiri kandis pealkirja „Kivilinna külalised” ja selle tiitli all liikus projekt pikalt – praegune pealkiri tekkis filmi valmimise hilises staadiumis.

Töö stsenaariumiga läks libedalt käima, autorid võeti stuudio leivale ja koos Urblaga hakati looma uut varianti. Riigiarhiivis säilitatavate toimekute hulgast on salapärasel moel kadunud see osa, mis peaks kajastama tööd ja suhteid autoritega.

Siiski heidab asjale valgust Tallinnfilmi kunstinõukogu protokoll 30. oktoobrist 1987, kus stuudio direktor Enn Rekkor poetab: „Minu juures käis kaks nädalat tagasi Kalle Käsper. Tehke autoriga asjad korda, et sealt jälle skandaa-

li ei tuleks.” Tuleb välja, et üks stsenaariumi autoritest ei olnud rahul kunstilahendustega, mille poole filmitegemine oli tüüritud.

Peeter Simmi kunstinõukogusse saadetud kirjust selgub, et ka ettevaatlik Rekkor ei olnud kavandatavate lahendustega just päri. Nii et mingil määral on Urbla vastuseisu juttudel tõepõhi all. Kuid need vastuseisud ei pärinenud poliitika pinnalt ja neil puudus otsustav mõju. Võimu diktaadi aeg sai 1987. aasta suvel otsa. Vaimustusega võeti sama aasta augustis Tallinnfilmi kunstinõukogus vastu Priit Pärna Nõukogude totalitarismi mõnitav „Eine murul”.

See, et poliitiline tsensuur oli kadunud, ei tähendanud

tud: ta lajatab terava vastuse kunstinõukogu liikmele Peeter Loorentsile, kui too lavastaja kavatsuste kohta pärib. Projekti edasi lükkavate loojate seas oli pinev olukord. „Ma pole turist, ma elan siin” on näide, mis kinnitab, et Tallinnfilmis tegi filmi ikkagi lavastaja, kes järjekindlalt rühkis oma eesmärkide poole.

Kavas oli luua järg

Aeg on Käsperi ja Urbla tollast kunstikonflikti tasandanud – sellest räägib asjaolu, et filmile plaaniti järgi. Ajakirjale Teater. Muusika. Kino antud usutluses tunnistab Urbla, et Käsper kirjutas tema tellimisel filmile järje, kus Lembit Ulfsaki mängitud kodutu Kramvolt on saanud mitme kivimaja omanikuks. Madis Kalmeti loodud Mart, „kes filmis korteritega hangeldas, on nüüd täiesti kõrval löödud, elab linnast väljas”. 2000.

aastal antud intervjuust paistis, et Urbla kaalus järje tegemist tõsiselt.

Juba 1987. aasta lõpus valminud stsenaariumist paistab pika kestvusega teos, milles on linna vormilised kujundid koos aastaegadega. Projekti algusotsas operaatoritena figureerinud Edvard Oja ja Ago Ruusi asemel saab lõõgile Mait Mäekivi, kes ilmse mõnuga seab kokku pilte 1980. aastate lõpu Tallinnast.

„Ma pole turist, ma elan siin” on kunstilise sisu poolest paradoksaalne. Kaks tundi kestev lugu on rütmilt aeglane ja mõtlik. Tempo võtavad

täiesti maha peategelaste sise-monoloogid, mis annavad hääletausta linnakujunditele.

Kaks aastat enne filmi „Ma pole turist, ma elan siin” tegi Tallinnfilm samuti kaasajateemalise „Keskea rõõmud”. Neid filme võrreldes võib tuvastada kummalise arusaama, et kuigi „Keskea rõõmud” on lühike ja liikumist täis, kirjeldab ta ometi sumbumun, paigal seisvat ühiskonda. Seevastu staatilisevõitu Urbla filmi kaadritesse on püütud liikuv-muutuv ühiskond. ●

Fakte filmist

- Peale Madis Kalmeti käisid Mardi osa pärast fotoproovides Rudolf Allabert, Aare Laanemets, Lembit Ulfsak, Tiit Liljeorg ja Lembit Peterson.
- Merikese rolli kandideerisid enne Gita Ränka Ülle Kaljuste, Elle Kull, Liina Tennosaar, Katrin Kohv ja Mirdza Martinsone Lätist.
- Kramvolti rolli kaaluti enne Lembit Ulfsakit Toomas Urbi, Arvo Kukumäge, Jüri Krjukovit, Peeter Volkonskit, Väino Uibot.
- Peeter Urbla tahtis enne filmi „Ma pole turist, ma elan siin” lavastada Vladimir Beekmani „Öölendureid”, absurdimailgulist sõja järelaja filmi. Urbla pühendas „Öölenduritele” palju energiat, kuid ametnikud ja võim suhtusid ettevõtmisse tõrjuvalt.
- Peale 121-minutilise „Ma pole turist, ma elan siin” põhiversiooni on veel olemas lühendatud 100-minutilise variant.

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetust: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee
Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, Ärioleht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

